

bromera

l'illa

REVISTA DE LLETRES

L'ILLA 79 | TARDOR 2021 | 1€

Literatura
compromesa

Dossier:

On va aquesta gent?

El conte:

Mònica Richart

Entrevistes:

Natàlia Gisbert,
Jaume Copons i Òscar Julve

El retrovisor LII:

Joan Fuster

L'illa és una publicació de Bromera, coordinada per Sandra Capsir i dirigida per Gonçal López-Pampló

Col·laboracions

Vicent Aleixandre Lluch, Pilar Argudo, Eduard Baile López, Ana Bellido, Joan Bustos, Pepa Cases, Josep Antoni Fluixà, Paula Jarrin, Nacho Larranz, Aina Monferrer, Anna I. López, Maria P. Bixquert, Felip Pineda, Mònica Richart, Jordi Tormo, Daniel Tormo, Míriam Salvador, Pau Sanchis, Clara Vidal

Correcció lingüística

Sònia Camarasa i David Morell

Coordinació tècnica

Xavier Tortosa

Disseny gràfic

Carles Barrios

Maquetació

Carles Barrios, Eva Bueno, Pere Fuster i Susana Fraguas

Il·lustració de portada

Fran Parreño

Redacció i administració

Apartat de correus 147, 46600 Alzira (Ribera Alta), telèfon 962 402 254
www.bromera.com • illa@bromera.com

Contractació de publicitat

comercial@bromera.com

Impressió

Rotimpres

Tirada

28.000 exemplars

ISSN: 1134-8666 / DL: V-166-1990 / PVP: 1 €

L'illa no s'identifica necessàriament amb els articles dels seus col·laboradors, ni els torna els originals no sol·licitats. L'illa autoritza la reproducció dels seus articles si se'n fa esment de la procedència.

Amb la col·laboració de:

El conflicte i el camí

Gonçal López-Pampló

Director literari

© Jesús Ciscar

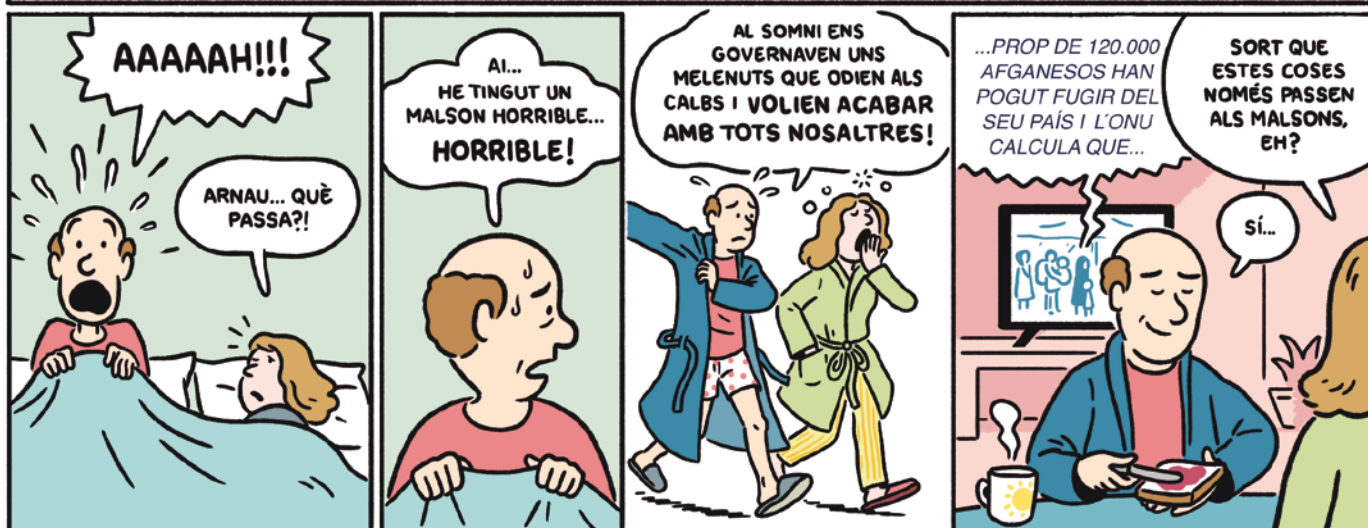
Si preguntem quins són els grans temes de la literatura, segurament l'amor i la mort apareixeran entre les primeres respostes. Així i tot, a mesura que passa el temps, cada vegada estic més convençut que el gran motor literari és el conflicte. No em referisc a l'estructura narrativa de presentació, nus i desenllaç, sinó al conflicte en un sentit profund, és a dir, a la tensió entre els límits del jo i l'abast dels altres (l'*altre* de la llengua clàssica, feliçment no binari). El conflicte naix de la contradicció entre el que volem –i podem– com a individus i el que aconseguim com a col·lectivitat. Quan discrepen els nostres desitjos, quan s'allunyen les nostres maneres de veure les coses, quan les paraules s'esgoten i s'exasperen les reaccions, quan ens preguntem com hem arribat fins on hem arribat, llavors ens adonem que hem fet tard i tan sols podem gestionar el conflicte com qui apaga un foc que s'estén pertot.

Així i tot, la literatura ens recorda que el conflicte sol ser inevitable –pensem en Jesús advertint els seus deixebles del fet que no portava la pau, sinó l'espasa (Mt 10, 34). En lloc de lamentar-lo, ens hem d'acostumar a conviure-hi, a assumir el dubte i la paradoxa, a reconciliar-nos amb la complexitat de les coses i, així, arribar a propostes de síntesi i de consens, encara que impliquen un cert grau de renúncia individual o compartida. Alhora, la literatura ens convida a imaginar solucions als diferents conflictes, bé perquè ens els posa davant, com un espill on mirar-nos, bé perquè ens suggereix que la realitat es pot canviar si la diem d'una altra manera. Davant de la tendència natural al conflicte, intentem construir un llenguatge de pau, per exemple. Un llenguatge que treballa, des de la naturalesa mateixa de la sintaxi i la morfologia, per fer del món un lloc més amable i comprensiu.

Vull pensar que molts dels llibres que publiquem aquesta tardor participen d'aquest esperit. En un temps convuls com aquest –en el nostre temps convuls, més ben dit, perquè ausades amb el passat–, convé assumir el conflicte amb voluntat de continuar avant: com diu la cançó, «caminem per poder ser i volem ser per caminar». Ben mirat, el conflicte, lluny de ser un entrebanc en el camí, podria ser el camí mateix.

MALSON

PAU VALLS

Zoé

Mònica Richart

El nom se'l va triar ella mateixa. Ho feu després d'arribar a la conclusió que allò de parlar amb els animals era una virtut que només tenia ella i no un tret universal, com havia assumit des de menuda. Tenia en aquell moment set anys i un llibre d'onomàstica que consultava compulsivament fins que hi trobà un nom que li esqueia. Zoé: *vida*.

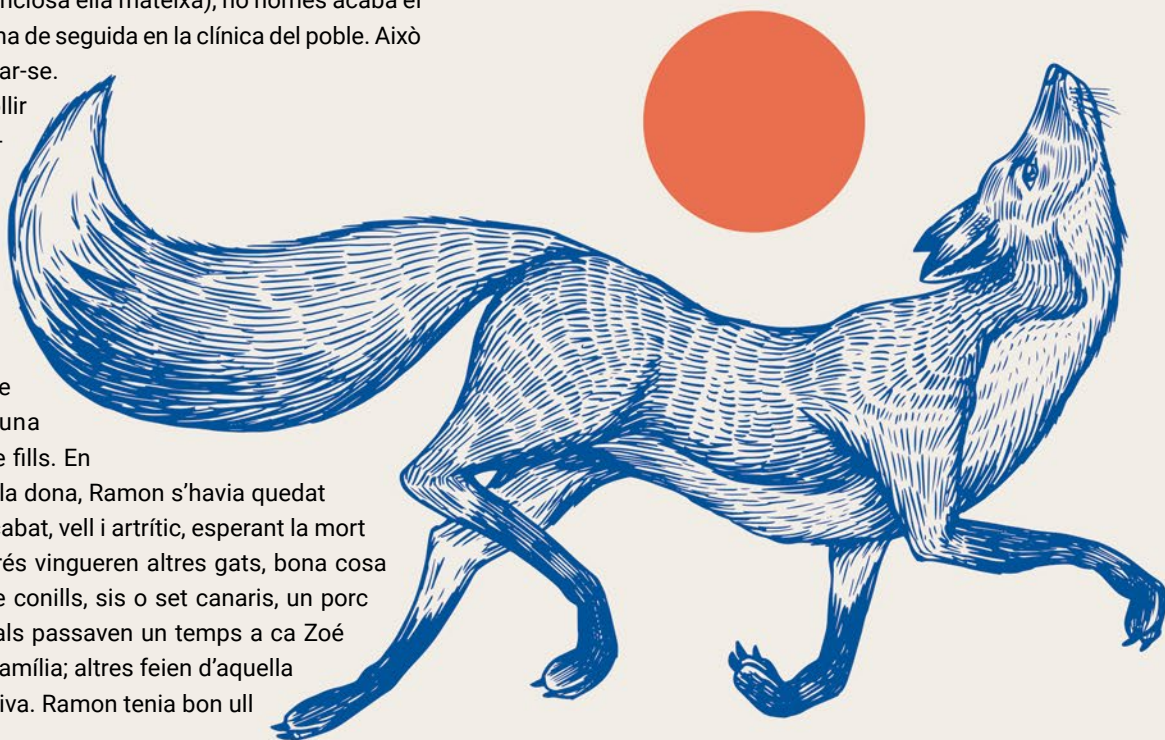
A sa mare no li feia res que deixara de ser Antoni, però les converses amb la fauna ja eren figures d'un altre paner. La portà a la consulta d'un psicòleg que només va poder diagnosticar-li la fantasia típica d'una persona de poca edat, i des d'aleshores Zoé va seguir enraonant amb bèsties i bestioles, però d'amagat. Així i tot, la bona mà que tenia per als animals no era cap secret i ningú no es va sorprendre quan trià l'equitació com a esport. No hi destacà mai. A diferència de la resta d'alumnes, ella sabia si el cavall estava cansat o tenia un mal dia, i era incapaç de forçar-lo a treballar. A punt estigué d'abandonar la carrera de veterinària el segon any, quan en les pràctiques hagué de viure les conseqüències terribles de l'egoisme humà sobre mascotes innocents. Rar era el mes que no feia campana per a participar en alguna protesta antiespecista, i passava més temps fent de voluntària a la protectora d'animals que estudiant. Tanmateix, per a sorpresa de tothom (inclosa ella mateixa), no només acabà el grau, sinó que li eixí faena de seguida en la clínica del poble. Això li permeté independitzar-se.

Per fi, per fi, pogué acollir animals a casa. Sempre ho havia volgut fer, però sa mare, per raons òbvies, no li ho havia permès.

El primer gat que acollí es deia Ramon i havia viscut des que tenia memòria amb una parella d'ancians sense fills. En faltar l'home i després la dona, Ramon s'havia quedat sense família i havia acabat, vell i artrític, esperant la mort en la protectora. Després vingueren altres gats, bona cosa de gossos, un parell de conills, sis o set canaris, un porc senglar... Alguns animals passaven un temps a ca Zoé fins que trobaven una família; altres feien d'aquella casa la seua llar definitiva. Ramon tenia bon ull

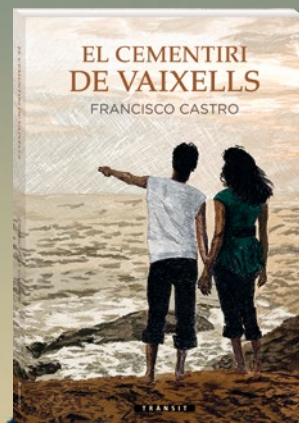
per a detectar quins visitants es quedarien i quins farien marxa, i s'encarregava de mantindre l'ordre mentre Zoé era fora. Feia respectar els fardatxos perquè es menjaven els insectes. De la rabosa, tanmateix, en desconfià des del primer dia. Avisà Zoé que l'excusa que els havia donat («soc, al remat, un cànid!») li semblava fal·laç. La mare de Zoé, en una de les poques visites que feia a ca la filla, també es mostrà contrària a allotjar la rabosa, com s'havia mostrat contrària als pardals, als rèptils i, fins i tot, a Ramon. Fou per això que Zoé ignorà les advertències contra la rabosa («si fora per ma mare, no viuria amb cap animal!») i li permeté quedar-s'hi.

Quan desaparegueren les llagostes turistes del balcó, Zoé preguntà per casa i ningú havia vist res. Només Ramon acusà la rabosa, i Zoé ho atribuï a la gelosia. Més avant, el cau dels conills amanegué buit. Ramon tornà a culpar-ne la rabosa, però ella es defengué amb gran eloqüència i Zoé la va creure. Finalment, fou Ramon qui no es despertà un matí. Zoé buscà consol en sa mare, que es va limitar a dir-li que era un gat vell i que «ja t'ho havia dit jo, que això de la rabosa...». Afligida, se'n tornà a casa a conviure amb l'assassina. Ben mirat, no li quedava res més.

Francisco Castro,

un comunicador
contra l'abús

'El Cementiri de Vaixells'

Francisco Castro
Bromera, 2021

Joan Bustos

*Te vas porque yo quiero que te vayas
a la hora que yo quiera te detengo,
yo sé que mi cariño te hace falta
porque quieras o no
yo soy tu dueño*

(LUIS MIGUEL: *La media vuelta*)
Paratext introductori
a *El Cementiri de Vaixells*

Francisco Castro (Vigo, 1966) confessa, amb un bri de resignació frustrada, que hauria volgut ser músic. Però en cas d'haver-hi reeixit, la cultura gallega, llegiu-hi simplement la cultura, hauria perdut un comunicador polièdric.

L'ordre no implica cap jerarquia ni permanència: ha estat professor de secundària, formador, articulista, tertulià a la televisió de Galícia, gestor i directiu d'institucions culturals i editor.

A més, Castro manté des del 2006 el blog *A canción do naufrago*, i va ser un dels primers autors gallecs a concebre les xarxes socials com a mitjà de comunicació i de contacte proper amb lectors i lectores.

La versatilitat com a carta de presentació

L'etiqueta que més el caracteritza, però, és la d'escriptor, i encara més, la d'autor versàtil i prolífic, sobretot de novel·la per a adults i per a infants i joves.

Ha publicat 21 obres, moltes d'elles premiades i traduïdes a diverses llengües, entre les quals destaquem algunes de l'àmbit LIJ: *Chamádeme Simbad* (2009), *O segredo de Marco Polo* (2010), *O neno*

can (2012, inclòs a la llista d'honor CLIJ), *Tes ata as 10* (2014) i *Iridium* (2018, inclòs a la llista IBBY dels millors llibres del món pel seu tractament de la discapacitat).

Tàndem ha publicat en la nostra llengua *Em deia Simbad*, *El secret de Marco Polo* i *Iridium*.

El 2020 va aparèixer *Tantos anos de silencio*, que va tenir un llançament en totes les llengües de l'Estat, com tot just ara s'esdevé amb *O Cemiterio de Barcos*.

'El Cementiri de Vaixells'

És el títol que Bromera tot just acaba de publicar dins la col·lecció «Trànsit», assimilable a l'etiqueta *young adult* que tard o d'hora haurem d'adaptar al nostre àmbit cultural.

En David recorda des de sempre com xalava a l'estiu al poble on va néixer el pare, a O Con da Saínza. Ara que és un adolescent, la idea no el sedueix gens: els pares fa temps que es van divorciar i no es pot treure del cap un amor no correspost.

La perspectiva d'un agost ensopit s'esvaeix quan coneix la Lucía, amb qui ordirà una complicitat immediata, malgrat l'ombra d'una antiga relació fonamentada en l'abús. Sense pretendre-ho, indagaran en el passat del poble i en el de les seves pròpies famílies per plantar cara junts a la injustícia. I així, si més no, per un cop no guanyaran els de sempre.

El Cementiri de Vaixells és una novel·la d'iniciació, on hi ha aventura i misteri. És una història que parla d'amor, d'amistat i de reparació, que mostra el compromís actiu d'alçar-se contra la violència en qualsevol de les seves facetes. *Nunca mais!*

Ser local és ser global

L'obra de Francisco Castro il·lustra a la perfecció que és possible comunicar mitjançant una llengua perifèrica, si se'ns permet la llicència geogràfica. Encara més: és perfectament vàlid fer-ho amb la literatura infantil i juvenil, massa sovint menystinguda.

La clau per sortir-se'n rau en l'ideal de donar veu a qui no acostuma a tenir-ne i en l'autoexigència com a autor, que el duu, com ell mateix afirma, a teixir una arquitectura complicada perquè la lectura sigui senzilla.

El suport (digital, diari, llibre convencional) no és rellevant. Només ho és el missatge: lúcida, accessible i engrescador sense deixar de ser crític.

Abans que coneguem en David, *El Cementiri de Vaixells* (i també aquest mateix perfil) s'obre amb una citació de Luis Miguel, cantant melòdic mexicà.

Aquesta referència musical, recurrent en l'obra de Francisco Castro, s'entén millor amb unes dades esfeïdores. Va ser, literalment, el primer que vam traduir de la novel·la. Segons el Centro de Investigaciones Sociológicas (2015):

- El 33% dels joves entre els 15 i els 29 anys considera acceptable controlar la seva parella.
- El 73% dels joves creu que la gelosia és una expressió d'amor.
- El 60% de les noies reconeix que ha rebut missatges amb insults masculistes de la seva parella.

El llibre s'ha publicat aquest setembre de manera simultània en gallec, castellà i català.

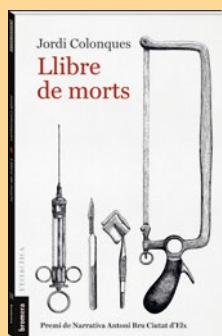

No és només una novel·la polida i intel·ligent, ferma i contundent, com totes les del Joanjo Garcia, sinó que a més és valenta, colpidora, tendra, apassionada, sensible i molt elegant.

MURIEL VILLANUEVA, *Catorze*

Un thriller llegidor i punyent, una lectura capaç d'interessar a públics diversos (l'objectiu de l'autor, recordem-ho) gràcies al que es conta i a una prosa eficient, àgil i expressiva, no exempta de moments d'una certa brillantor.

XAVIER ALIAGA, *La Veu dels Llibres*

Imitant l'estil elegant, dolç, senzill i quotidià (amb llatínismes inclosos) de la mateixa Villena, Sanchis edifica la novel·la a la manera medieval, és a dir, a partir de la concatenació de quaranta-vuit situacions narratives (...) amb el feminisme com a estandard i com a fil conductor de tots els episodis.

ANNA CARRERAS I AUBETS, *Núvol*

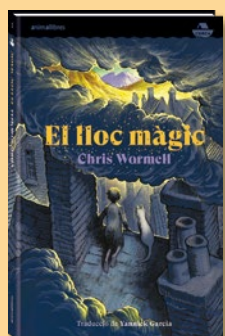
Un llibre on trobem més clara i definida la veu poètica de la seua autora, que ha assumit l'ofici amb seguretat i fa nàixer els versos amb fluïdesa i amb una marcada musicalitat. La seua veu és més càlida, menys artificiosa. La seua mirada denota sensibilitat, passió i experiència.

MANEL ALONSO, *Diari gran del sobiranisme*

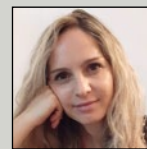

Una obra total, ideal per introduir els petits plançons a la literatura per la porta gran, en una encertada edició d'un text que, malgrat que no vol despertar consciències sobre el *bullying*, la immigració o el canvi climàtic, sí que ens acostava a la literatura per la via directa.

JOAN PORTELL, *Faristol*

Obediència

Anna I. López

Doctora en Ciència Política i periodista

El 1960 el Mossad segrestava a l'Argentina Adolf Eichmann, responsable de l'Holocaust, per jutjar-lo a Israel. Un judici cobert per una filòsofa jueva alemanya, Hannah Arendt, que n'escriuria un llibre crònica on infantà una expressió famosa: la banalitat del mal. Perquè el genocidi més gran de la història no fou executat per un monstre amoral, sinó per un individu gris que afirmava haver-se limitat a complir ordres. «*Meine schuld ist mein gehorsam*», deia. La meua culpa és l'obediència. El primer marit d'Arendt, el també filòsof Günther Anders, va escriure una carta oberta al fill del genocida on afirmava que ara tots havíem esdevingut una mica *Eichmannsöhne* –fills d'Eichmann– perquè formàvem part de l'engranatge del món sense sentir-nos responsables de les conseqüències. Podem contribuir al canvi climàtic i no trobar-nos-en culpables en absolut. Un experiment ideat pel psicòleg Stanley Milgram semblava confirmar-ho: arribat el moment, tots estàvem disposats a obeir l'autoritat, encara que suposara etzibar descàrregues elèctriques mortals a individus desconeguts.

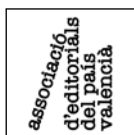
Tot això fou a principis dels seixanta, quan el record de la barbàrie encara era a prop. Després, ja se sap, vingué el capitalisme de consum, la cultura hedonista. I s'esdevingué el que vaticinà un segle abans Alexis de Tocqueville, aristòcrata francès que viatjà per uns Estats Units tot just independitzats: «veig una multitud de persones semblants que giren sense descans sobre elles mateixes per procurar-se petits i vulgars plers», encoratjats per un poder que «vol que els ciutadans gaudisquen, sempre que només pensen a gaudir». És la millor manera d'aconseguir una multitud obedient, submissa, mansueta i complaent. «El que mana vol que els manats siguin dòcils», assegurava Joan Fuster. «Hem de partir d'aquesta obvietat. Cert. Però també combatre-la.

FLAIXOS

La Fundació Bromera impulsa la 7a Trobada de Professorat de València

La ciutat d'Elx acollirà enguany la celebració de la 7a Trobada de Professorat de València, organitzada per la Fundació Bromera per al Foment de la Lectura. L'activitat formativa tindrà lloc els dies 5 i 6 de novembre al Centre de Congressos il·licità amb el títol «Lectura, xarxes socials i educació emocional». Aquest any, com a novetat, l'activitat s'adreça també als professionals de les biblioteques, així com als estudiants universitaris que cursen graus relacionats amb l'ensenyament o el sector del llibre.

30 anys i nova imatge de l'AEPV

L'AEPV ha fet 30 anys i, per a celebrar-ho, ha renovat la imatge, que ha estat dissenyada per Dídac Ballester. A més, en aquesta nova etapa s'ha apostat per una denominació més inclusiva, de manera que el nom oficial passa a ser Associació d'Editorials del País Valencià. La presidenta de l'entitat, Àfrica Ramírez, ha remarcat la voluntat de l'AEPV d'ajustar-se «a les noves necessitats dels nostres associats i evolucionar amb ells. Tenim reptes nous perquè la societat va canviant i, per tant, les activitats editorials també ho van fent».

Noves cites literàries

La represa de l'activitat cultural després de la pandèmia ha impulsat l'intent de crear nous espais i cites literàries, entre les quals cal destacar, enguany, la I Fira de l'Edició Independent, la Plaça del Llibre de Gandia o La Vall dels Llibres. Esdeveniments que s'han celebrat per primera vegada i que volen consolidar-se dins del calendari dedicat als llibres i a la cultura. La tardor, a més, acollirà cites com la Fira del Llibre de Madrid, la Fira del Llibre de València o la Plaça del Llibre de València i de Castelló.

Bromera incorpora Editilde

El Grup Bromera ha decidit ampliar la seua oferta vinculada als materials i als recursos educatius amb la incorporació d'Editilde, editorial formada pels segells Diálogo i Tilde, especialitzats en filosofia, i que també publiquen altres matèries, com llatí, grec o cultura clàssica. A més, Diálogo i Tilde també disposen de col·leccions d'assaig i de literatura d'interès general. Amb aquesta decisió estratègica, materialitzada al començament de l'estiu, Bromera busca, entre altres coses, ampliar la presència als centres educatius d'Educació Secundària i de Batxillerat, amb un catàleg que inclourà una oferta més variada d'assignatures.

Coppelius, el creador d'autòmats, nominat al Premi Alba 2021

Coppelius, el creador d'autòmats és la història de Jan, un jove que descobreix que l'única manera de tornar sa mare a la vida és construir un autòmat perfecte que siga igual que ella. Aquesta novel·la juvenil de Rosa Maria Colom està nominada al Premi Alba 2021, que s'atorga als millors llibres de literatura fantàstica per a joves. Els organitza l'associació cultural El Biblionauta i compten amb el suport de la Societat Catalana de Ciència-Ficció i Fantasia (SCCFF) i el Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil (Clijcat).

Adeu, Bernat Cormand

El filòleg, il·lustrador i escriptor Bernat Cormand ens deixava aquest estiu als 48 anys. A més de dirigir la revista *Faristol* i col·laborar amb revistes com *L'illa*, Cormand es dedicava a la crítica infantil per al diari *Ara* i era professor de la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona. Tot un referent de la literatura infantil i juvenil, ens ha regalat, com a últim llibre, *El cap als núvols*, una novel·la que explora amb molta delicadesa la descoberta de l'homosexualitat.

DUBTES

Des del 1980 el marc legislatiu de l'educació al nostre país no ha deixat d'experimentar reformes i contrareformes. Ara, en un context de postpandèmia i crisi climàtica i amb el repte d'incorporar les dones al currículum, s'enllesseixen els detalls de la LOMLOE. És la llei que necessita l'educació del futur?

Com es desenvoluparà la digitalització en l'àmbit educatiu? En quina mesura les grans plataformes tecnològiques i de continguts digitals entraran en el sector del llibre de text i els materials didàctics? Com afectarà, això, la diversitat i la llibertat educatives?

Quin serà el resultat de les eleccions d'Editors.cat? La nova junta directiva té per davant uns anys de treball apassionant i exigent, amb els efectes de la crisi de la COVID-19 i l'acceleració del paradigma digital.

La recta final de l'any ha concentrat un volum important d'actes i esdeveniments literaris. Com acollirà el públic i el mercat editorial aquestes iniciatives?

Premis Literaris Ciutat d'Alzira

Els Premis Literaris Ciutat d'Alzira tanquen convocatòria amb un total de 240 obres presentades. En la seua XXXIII edició, el Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira (dotat amb 16.000 €), juntament amb el Premi de Poesia Ibn Hafaja (dotat amb 5.000 €), han estat les categories amb més participació. Enguany el lliurament dels premis tindrà lloc el 12 de novembre en el tradicional sopar literari que se celebra a la Sala Rex de la mateixa localitat, i la gala serà conduïda per l'actriu valenciana Débora Esteve, acompanyada a l'escenari per Woman On Tap.

La Plaça del Llibre reconeix la trajectòria de Josep Gregori

L'organització de la Plaça del Llibre ha guardonat el nostre editor Josep Gregori amb el Premi Trajectòria Editorial 2021. Des de FULL, entitat impulsora de la Plaça, han definit Bromera com l'editorial «més important del País Valencià» i una de les més importants en llengua catalana. Per a Gregori, l'èxit de Bromera està directament relacionat amb el fet de «saber envoltar-se de professionals apassionats» i «militants per la llengua». L'editorial ha celebrat enguany el seu 35é aniversari.

«La lleialtat màxima de l'editor és amb el seu catàleg i els seus lectors.»

JORGE HERRALDE,
Qué Leer

«Sempre dic que me'n vaig anar a Itàlia a conèixer el meu editor valencià. A Bolonya vaig conèixer Josep Gregori i em va obrir la porta de Bromera, una relació que encara dura i que va ser un canvi en el plantejament de la meua professió.»

ROCIO BONILLA, *CLIJ*

«Les novel·les juvenils no han de donar instruccions perquè els joves es defineixen fonamentalment per transgredir les normes.»

JOANJO GARCIA, *Vilaweb*

«Crec que, només que se'ns donara més visibilitat, la gent triaria més literatura en valencià.»

JORDI COLONQUES, *La Vanguardia*

«Benilluna té l'encant propi de Carme Miquel. Crec que l'autora no sols ha volgut honorar els pobles de la Marina, sinó que li ha donat un toc de complicitat femenina a l'obra.»

LOURDES BOÏGUES,
La Veu dels Llibres

«La pandèmia ha disparat l'interès per la narrativa fantàstica. Històries que fins ara ens podrien semblar inversemblants ja no ens resulten tan extravagants després de la distopia del confinament.»

ANNA CARRERAS I AUBERT, *Núvol*

La tribu enmig de la muntanya, Premi Carmesina

La tribu enmig de la muntanya és l'obra guanyadora del XXX Premi de Narrativa Infantil Carmesina de la Safor. Aquesta novel·la suposa el debut literari d'Irene Zurrón Servera amb una història que celebra la vida en comunitat, la natura i el respecte pel nostre patrimoni. El llibre conta l'aventura tendra i divertida de dos germans que aconsegueixen salvar una propietat de les temptacions immobiliàries d'uns agents desaprensus.

Els premis Algar agafen espenta

Amb l'èxit de vendes d'*A voltes la mare té el cap ple de trons*, finalista del I Premi Algar de Contes Infantils, les històries reconegudes en aquest guardó agafen espenta. En l'última edició el jurat ha premiat *Una carta*, d'Irene Verdú, en la categoria d'àlbum. Enguany els premis s'han ampliat amb una categoria nova, de novel·la infantil, que ha guanyat l'obra *Chivita loca*, d'Elena Alonso.

La Generalitat i l'AVL dedicaran l'any 2022 a Joan Fuster

El 23 de novembre de 2022 es compliran 100 anys del naixement de Joan Fuster i la Generalitat dedicarà tot l'any a commemorar la figura de l'escriptor valencià. El Consell prepara una celebració d'alt nivell amb una programació cultural ben interessant amb què es vol reivindicar la figura de l'intel·lectual i autor de *Nosaltres, els valencians*, i aconseguir que el centenari del seu naixement no passe desapercbut.

Premi de Literatura Eròtica

Elisabet Roig guanya el 27é Premi de Literatura Eròtica de la Vall d'Albaida amb l'obra *Tancament perimetral*, un retrat íntim d'una dona que pateix un tancament i que hi va descobrint a poc a poc altres indrets ocults de la seua vida i la seua sexualitat.

Els + venuts

Adults

1 El teu gust

Isabel-Clara Simó

2 Benilluna

Carme Miquel

3 Somnis de Valparaíso

Jaume Benavente

4 Els adeus del Jaguar

Joanjo García

5 Llibre de morts

Jordi Colonques

LIJ

1 Gràcies. Història d'un veïnat

Rocio Bonilla

2 A voltes la mare té el cap ple de trons

Bea Taboada i Dani Padrón

3 Les extraordinàries històries dels dinosaures

Arnaud Plumeri i Bloz

4 El savi del Nil

Jesús Cortés i Mar Silvestre

5 Missió Pandèmia

Jacobo Feijóo i Martín Rodríguez

Les millors faules de *La Fontaine*

'Les millors faules de La Fontaine'

Francesc Gisbert
Bromera, 2021

La cigala malfaenera

La iaia Virtu va eixir al jardí, amb el barret de palla i una cistella. Laia i Arnau la miraren amb cara d'avorrits. Eren les deu d'un matí de primeries de juliol. L'un i l'altra deixaven passar el temps a les cadires de platja, sense ganes de fer res. Passaven l'estiu a ca la iaia Virtu.

Laia va alçar el cap:

–On vas, matinera?

–A entrecavar l'hort.

–Però si fa un sol que bada les pedres! –protestà Arnau.

–He plantat tomaqueres. I no creixen soles. Veritat que vos agraden a l'amanida?

–Estan molt bones. Però a les tendes també en venen.

–I no hem de cavar al bancal.

–Si tots feren com vosaltres, ens moriríem de fam.

Em recordeu la faula de «La cigala malfaenera». Laia i Arnau no van entendre res:

–No la coneixeu? És una de les faules més famoses de La Fontaine.

–Quiii? –repetiren els dos.

–Un francès. Ensenyava amb històries. Per què no m'acompanyeu a l'hort i m'ajudeu? Vos contaré la faula.

Es van alçar a contracor. Com si els pesaren els peus. Van seguir la iaia Virtu fins a l'hort. Les tomaqueres s'enfilaven intrèpidament per les canyes. Eren tan altes com Laia i Arnau. Ja anunciaven les primeres tomaques, encara verdes.

–Conten i diuen que la història va passar un estiu. Sentiu el «zic-zic, zic-zic...»?

–Sí. Ve d'aquella pinada.

–Molt bé, Arnau. I quin animal canta?

–Jo ho sé, una cigala! És com una mosca però molt grossa. Bat les ales i passa l'estiu cantant. Per fer-se aire.

–Molt bé, Laia. La cigala de la nostra faula feia el mateix. Estesa a la branca d'un pi, sense fer res. Només cantar i cantar: «zic-zic, zic-zic...».

Des de la seua branca, veia passar els animals del bosc. Per a tots tenia a punt un redolí burleta. Que passava el conill, movent les orelles:

–Quines orelles tan llargues, conill, vigila no les xafes, quin gran perill!

Que passava un teuladí de color gris i terra:

–Un vestit brut i acolorit, teuladí, no et deus avorrir.

Que passava la granota, raucant de camí cap al rierol:

–Quina veu de cantant de bassa, és massa per a la carabassa!

En tenia per a tots els animals. Però els que s'emportaven la palma eren els veïns del seu arbre. Heu de saber que el veïnat de la cigala era molt faener. Al pis de dalt, vivia una família d'esquirols.

Els esquirols anaven sempre tronc amunt, tronc avall; ara pegue un bot, ara m'enfile per una branca. Portaven alguna cosa a la boca en qualsevol moment: una ametlla, una anou, una bellota... La cigala els mirava i se'n burlava:

–Com treballen els esquirols, no descansen ni en pondre's el sol.

Els esquirols la reptaven i contestaven:

–Hem d'omplir el cau de fruites seques. Que vindrà l'hivern i no tindrem res per a menjar.

–Quina manera de patir; de treballar, ni en vull sentir.

–Riu-te, riu-te, cigala malfaenera. Tal faràs, tal trobaràs. Recorda la dita: «Qui no treballa en tot l'any, treballa el dia de Cap d'Any».

La cigala es feia un fart de riure. Els prenia a tots per la riota. En això va creuar el veí de baix, el primer pis del tronc. Era una ratolina. La ratolina passava la major part del dia fora de casa, buscant menjar.

La cigala també se'n burlava:

–És la princesa Ratolina, del món, la més prima i fina.

–Riu-te, riu-te, cigala malfaenera. Molts sabrien treballar, si aprengueren a callar.

–Quina manera de patir; de treballar, ni en vull sentir!

Les que més burles s'emportaven de la cigala eren les veïnes de la planta baixa.

A la soca del pi hi havia un formiguer. Les formigues treballaven de sol a sol. Feien llargues files per buscar menjar. Sempre netejaven el formiguer de terra humida. Sempre l'omplien de llavorettes.

Les formigues negrejaven als rajos del sol:

–Esteu negres, de la calor, socarra-des, xopes de suor.

Les formigues es feien les sordes.

Però la cigala, torna-li la trompa al xic.

Fins que alguna formiga alçava el cap, movia les antenes i contestava:

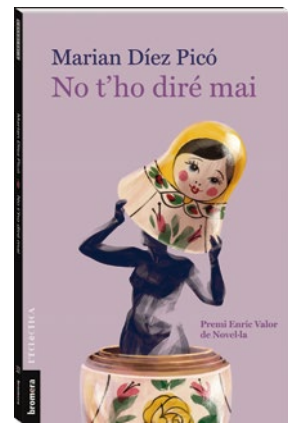
–Millor suar que tremolar, millor treballar que plorar.

Marian Díez Picó:

«El riure ho cura tot»

'No t'ho diré mai'

Marian Díez Picó
Bromera, 2021

Pepa Cases

Actriu, guionista i monologuista, amb *No t'ho diré mai* Marian Díez Picó ha guanyat el XXVI Premi Enric Valor entre les vint obres presentades i gràcies a aquest merescut reconeixement publica la seua primera novel·la.

Actriu, monologuista, escriptora, tècnica d'ajuntament, dona i mare, què et queda per fer?

Sempre m'ha cridat l'atenció ser vedet, però ni l'alçada ni l'agilitat m'acompanyen per més voluntat que puga posar-li. De segur que cauria només baixar el primer graó amb aquells tacons impossibles i aquelles plomes que deuen picar una barbaritat. A banda d'això, no tinc dubte que em queden moltes coses per fer, però, després del que ha suposat el confinament, he deixat de programar tant les coses per a deixar-me portar més pel dia a dia.

Guanyadora del XXVI Premi Enric Valor, què significa aquest reconeixement per a tu?

En primer lloc una satisfacció enorme, però també mal de panxa en pensar en la responsabilitat que suposa guanyar un premi com aquest. L'Enric Valor! Això són paraules majors! Em sent molt orgullosa que enguany el premi haja mirat cap al sud, alhora que també em permet demostrar que no estava equivocada. Si posara en fila cada volta que algú m'ha dit això de «no sé por qué no te pasas al castellano», segurament podria pegar la volta al món més d'una vegada. Com si escriure en valencià fora un capritx. A eixa satisfacció i responsabilitat he d'afegir l'agraïment als membres del jurat per haver optat per una obra on l'humor té un paper destacat, ja que no és l'habitual, malgrat com és d'im-

portant desdramatitzar situacions quotidianes amb una mirada divertida.

La ironia destaca en aquesta novel·la, per què has triat la comèdia com a llenguatge?

Ho he fet sempre. Em trobe molt còmoda amb la ironia. Des que vaig començar a escriure monòlegs tenia clar que no m'ajustava a un prototip de riure immediat, sinó que m'agradava més fer pensar un poc sobre el missatge que acabava de llançar. En to d'humor, però amb una reflexió associada al que volia fer veure en realitat.

«Des que vaig començar a escriure monòlegs tenia clar que no m'ajustava a un prototip de riure immediat, sinó que m'agradava més fer pensar»

M'agrada molt que parles de «coses de dones» en els teus textos, siguen literaris o monòlegs còmics. Creus que és necessari normalitzar aquestes coses, sobretot, mitjançant la comèdia? Per què?

El riure ho cura tot. Ja diuen que cal posar bona cara fins i tot al mal temps, no? Doncs, quina millor cara que una amb un somriure ben gran, malgrat que ara el portem amagat darrere de les mascaretes? Jo parle del que m'envolta i sempre he estat envoltada de dones. Abans hi havia temes dels quals les dones no parlaven i hui en dia hi ha qüestions que es parlen des del desconeixement o des del menyspreu, fins i tot d'altres que no es parlen per prudència, però crec que està bé fer una revisió per a ordenar conceptes i fer-ho de manera divertida per a restar importància

a certs mites o perquè ens adonem que, de vegades, ens deixem arrossegar per situacions difícils de catalogar.

Hi ha alguna cosa que no diries mai?

Supose que no la diria per prudència, però segurament ho disfressaria de columna o de monòleg i acabaria dient-ho, encara que de manera dissimulada.

No faré un espòiler del final, però m'agradaria saber què és per a tu la felicitat.

La felicitat és el que tu vulgues que siga, no el que altres tracten d'imposar-te com a felicitat. Això sí, reconec que últimament sempre ve associada a una copeta de vi, siga a soles o en companyia. No sé si deu ser l'edat o culpa també de Netflix.

Isabel-Clara Simó

a l'abast de la nostra mà

Isabel-Clara Simó
Bromera, 2021

Jordi Tormo

No es pot negar que Bromera està com promesa amb l'obra d'Isabel-Clara Simó. El març del 2020, a penes dos mesos després del seu traspàs, va publicar la seua novel·la pòstuma, *El teu gust*, en la qual ens parla de les passions humanes, l'amor, el sexe, la mort i l'estima per la cultura. La protagonista del llibre, una alcoiana de la qual desconexem el nom, és una dona vitalista, irònica i passional. Els qui vam tenir la sort d'estar prop d'Isabel sabem com d'important va ser aquesta novel·la exquisida per a ella i com de present està en les seues pàgines.

Ara Bromera llança «Els llibres d'Isabel» i això és una notícia magnífica. Aquesta iniciativa té com a objectiu oferir-nos reedicions dels seus llibres en un format especial, apropar-nos a la seua obra i mantenir viu el seu llegat. Els tres primers títols amb què arranca la sèrie són una delícia: *Joel*, *Homes* i *La vida sense ell*.

Homes i els llibres de relats

L'any 1978 Isabel va guanyar el Premi Víctor Català. Va ser amb *És quan miro que hi veig clar*, el seu primer llibre, que era de relats. Va continuar publicant narrativa curta i el 1997 va arribar una obra destacada en la seua trajectòria. Es tracta de *Dones*, on va posar l'ull en la diversitat de la figura femenina. Però no tot havia de quedar ací, calia continuar el treball iniciat amb aquest llibre i és per això que el 2010 va arribar a les llibreries *Homes* a través de Bromera. Amb la mateixa mirada irònica

i diversa ens presenta ací vint-i-dues històries protagonitzades per distints perfils d'homes. Un dia li vaig preguntar per què havia fet aquest llibre. Em va respondre: «*Homes* va ser resultat d'una reflexió: havia de ser equànime. Volia trencar el mite que estableix que els homes no ploreu, que són valents...».

Els inicis

Isabel es va iniciar en la novel·la juvenil l'any 1986 amb *El secret de Toni Trull*, al qual van seguir les novel·les *Raquel* (1992) i *Joel* (1996). Ací ens presenta les històries de dos joves on la mort té un paper fonamental. Joel té dotze anys quan mor sa mare a causa d'una dolència cardíaca. Eixe mateix dia també mor el seu gos i Joel comença un viatge personal en què s'enfrontarà a la mort per a descobrir i estimar la vida i les persones que el rodegen. De nou, li vaig preguntar per què havia tractat el tema de la mort en la novel·la. Em digué: «Els joves no són aliens a la vida; per tant, pensen en l'amor i en la mort». Isabel els coneixia a la perfecció, ja que va exercir com a professora de secundària a Figueres i a Barcelona, i és per això que sabia les seues pors, aspiracions, esperances i inquietuds.

El seu Alcoi

L'Ajuntament d'Alcoi la va nomenar Filla Predilecta i Medalla d'Or de la Ciutat l'any 2013. Isabel estava molt agraïda amb el reconeixement rebut i és per això que les

seues tres obres següents havien de succeir al seu poble. Eixe mateix any es va publicar *La vida sense ell*, revisió de l'original *T'imagines la vida sense ell?* publicat l'any 2000. De nou, la meua pregunta. Em va dir: «No canviaria res de cap llibre, però m'ho van proposar i va ser una bona oportunitat per a fer-li un nou homenatge a Alcoi». En el llibre ens conta la història de Mercè, una dona submissa als desitjos del marit i sotmesa a humiliacions diàries, i com el seu fill coneix la seua història trenta anys després de la seua mort. En l'edició revisada, Isabel emmarca la trama al seu Alcoi natal. Els altres dos llibres als quals faig referència són *Tzoé* (2014) i el conte *Llir entre cards* (2014), publicats per Bromera i per la Fundació Bromera.

«Els llibres d'Isabel» és una oportunitat per a retrobar-nos amb la literatura d'Isabel i amb algunes de les seues obres millor acollides pels lectors i les lectores.

Gaudeix de la tardor

MÉSLLLLLIBRES

mesllibres.cat

f @mesllibres

t @mes_llibres

i mesllibresed

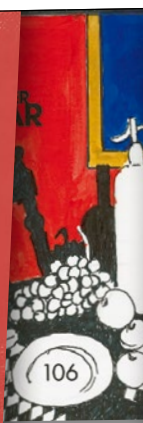
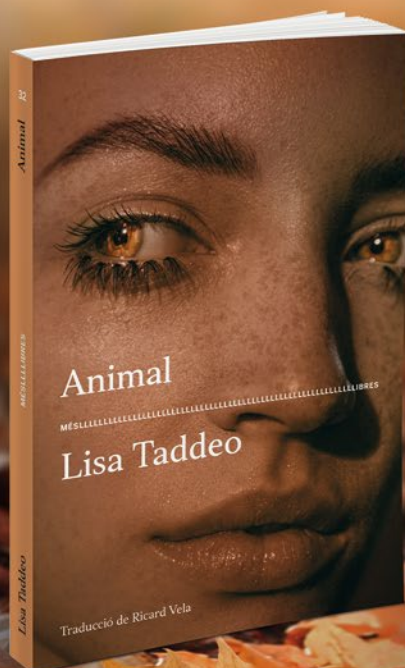
27
D'OCTUBRE
A LES
LLIBRIES

Un thriller psicològic, un viatge pels replecs més fondos de la memòria d'una de les grans autores de les lletres franceses contemporànies.

25
D'OCTUBRE
A LES
LLIBRIES

Un retrat mordaç de la ràbia femenina més crua que explica els efectes col·laterals de la societat patriarcal de l'autora de l'èxit internacional *Tres dones*.

LA REVISTA DE DIVULGACIÓ
CIENTÍFICA DE LA UNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

SUBSCRIV-TE ARA
MÈTODE

Preu Subscripció anual (4 números l'any): 33€ per a Espanya, 45€ per a l'estranger. www.metode.cat

Cap a on volem *anar*?

Sandra Capsir

La tardor arriba amb una sèrie de propostes que ens conviden a alçar-nos contra els discursos violents i d'odi, a obrir els ulls davant conflictes silenciats o a mirar ben endins de drames familiars i conflictes socials que es repeteixen molt més del que voldríem. És probable que la publicació simultània d'aquestes obres siga una casualitat, però seria molt més realista admetre que continuem necessitant la literatura per a reconèixer les errades del passat, per a mirar-nos en els horrors del present i per a substituir els discursos d'odi i violència per uns altres de més esperançadors i democràtics.

Afortunadament, aquestes veus s'alcen des de diferents punts de la nostra geografia i en diferents formats. Aquesta reflexió, tan necessària, es fa accessible per a un públic molt ampli. Cap a on volem caminar? Quin és el nostre paper com a individus en una societat que sembla mirar cap a un altre costat mentre l'odi i la violència van guanyant-nos la partida? Aquest és el punt de partida de l'àlbum *On va aquesta gent?*, una proposta tècnicament exquisida,

il·lustrada per Fran Parreño a partir d'una idea de l'editor Gonçal López-Pampló. Aquells qui un dia miraren cap a un altre costat, es quedaren sols. Tan sols que quan arribà el dia que anaren a per ells ningú pogué protestar en el seu nom.

Lise Meitner, una de les figures cabdals de la ciència moderna, no va trobar ningú que protestara per ella. Aquesta és la història de *Projecte Meitner*, una obra de teatre apassionada i colpidora que ens descobreix la figura d'una dona excepcional. La seua, però, no és només una història de silenci i oblit, és també una història de traïció i violència per part dels seus col·laboradors alemanys.

D'altra banda, l'obra guanyadora del Premi Isabel-Clara Simó d'Alcoi, *Vi i veritat*, de Natàlia Gisbert, situa les dones i la violència masclista en la part central de la trama. I és que cal parlar més –des de tots els àmbits de la vida, també des de la ficció– de la violència contra les dones i alçar la veu per a protestar. I les xifres així ho demostren. Segons un estudi recent, 1 de cada 5 joves d'entre 15 i 29 anys nega l'existència de la violència masclista. La

xifra, a més, s'ha duplicat en els darrers quatre anys.

Per a un públic tal vegada més jove i amb un plantejament diferent però amb una relació tòxica en la subtrama arriba *El Cementiri de Vaixells*, de Francisco Castro. Entre el descobriment de l'amor i l'amistat, dos joves s'uniran per plantar cara junts a la injustícia i evitar, per una vegada, que guanyen els dolents.

Tancant aquest recorregut literari de protagonistes que no saben molt bé cap a on van, ens trobem amb una jove escriptora de Manacor, Aina Fullana Llull, que s'atreveix a parlar d'un altre tipus de violència, la drogoaddicció. Sense embuts, i amb una força i agilitat que atrapen, ens converteix en espectadors privilegiats de la desfeta familiar a mans de la droga en una societat que ens resulta ben pròxima.

I així arriba a les nostres mans una literatura i unes veus narratives joves i compromeses que, des de la ficció i amb propostes i estils diferents, alcen la veu amb força per a parlar d'on venim i de cap a on anem, però sobretot per a fer-nos pensar on no volem arribar.

Quan no hi havia ningú

Nacho Larranz

On va aquesta gent? És la pregunta que ens porta a una sola resposta: fugen de la repressió. L'àlbum de Gonçal López-Pampló i Fran Parreño és un conte sense paraules (*without words*), un tipus de llibre on la imatge absorbeix tot el pes de la narrativa, on es juga a comptar i a interpretar, on els marges del text es trenquen amb la força de la imaginació, que s'expandeix fins a l'infinit. En general els sense paraules tenen finals oberts, però no és el cas d'aquest conte, el títol del qual dirigeix el lector a un moment concret de la història (l'Alemanya nazi) i que remet a un desenllaç històric conegut: el final de la Segona Guerra Mundial i la derrota del feixisme. En una primera lectura aquest conte es revela com una excel·lent eina per al debat polític, filosòfic i sobretot per al debat democràtic.

Mentre dura el passeig del protagonista podem reconèixer les diferents referències a l'Alemanya del 39: l'edifici d'estil feixista d'on ix de treballar, els bombarders amb la creu de ferro, les fàbriques (o crematoris) que vomiten fum, els murs que separen els barris jueus dels aris. Fins i tot al final, quan els dos soldats desapareixen darrere de la porta de la casa del protagonista, ràpidament cobra sentit la cita de Martin Niemöller «Quan van vindre a buscar-me, no hi havia ningú més que poguera protestar».

Clarament és un àlbum per a llegir diverses vegades i descobrir detalls que porten a una mateixa conclusió: enfront de la injustícia, no es pot ser indiferent perquè demà pot ser tard per a tu.

Aquest àlbum convida al joc, a les preguntes i respostes amb els més xicotets (6-8 anys) encara que per a aconseguir una lectura rica es requereix un mínim de

formació sobre la història i la relació de l'ésser humà amb el bé i el mal. L'edat més adequada per a aquest àlbum són els preadolescents (entre 8 i 10 anys), els instruments crítics dels quals ja estan preparats per a interpretar la història i filosofar sobre el mal, el sofriment i la repressió. Lluny del que es puga creure, els àlbums il·lustrats no sols s'utilitzen per als més xicotets, la il·lustració (en una societat de la imatge) pot convertir-se en una eina molt poderosa per a fer pensar a una joventut més pausada.

Després de la meua lectura com a adult, havia de compartir-ho amb un lector àvid, més exigent i sense pietat: Ferran, el meu fill de 5 anys. Entenia que Ferran no tenia tots els instruments per a una plena interpretació, així que vaig decidir intervindre més en la lectura. Vaig començar amb la pregunta màgica dels sense paraules, «Em contes tu el conte?», i a Ferran se li va il·luminar el rostre. La primera lectura va ser curiosa. En la segona, li vaig preguntar si reconeixia persones bones o dolentes. La resposta era clara: els policies eren els dolents. Obvi si observes el joc d'ombres en els rostres i els uniformes tan ben plasmat per Fran Parreño. «Jugaries amb algun d'ells?», vaig preguntar, «Només amb el gosset», va dir Ferran, reconeixent l'«amic fidel» del gos guardià. «Què em diries de la gent que corre al costat contrari del senyor amb barret?». Va reconèixer la seua por i d'entre tots li va cridar l'atenció el rostre del xiquet amb sa mare, una imatge que ens recorda la icònica fotografia de Franz Konrad d'un xiquet al gueto de Varsòvia amb les mans alçades en senyal de rendició. «Ferran, i si et diguera que no podràs jugar

amb aquell xiquet, ni amb qualsevol xiquet que porte barret? Si ho fas et castigaran»... Es va quedar pensatiu: «Fàcil, li llevaria el barret i jugaríem». La lectura anava pel bon camí. «I si et digueren que encara que no portara barret no podries jugar amb ell, i que amb el temps es posarà molt trist, i que morirà perquè ningú juga amb ell?». Després de molts dubtes va respondre: «Jugaria amb ell quan no em veren».

Els bons contes no sols regalen bones lectures, també eduquen.

L'objectiu de l'àlbum de Gonçal i Fran es va complir amb Ferran: enfront d'una norma injusta, la desobediència és una forma de protesta. Perquè demà el desagregat pots ser tu. El següent a debatre amb ell serà quan podem considerar que una norma és tan injusta com per a desobeir-la, però això és un altre conte.

'On va aquesta gent?'
Fran Parreño
i Gonçal López-Pampló
Bromera, 2021

On són els *dies bons*?

Aina Monferrer

Aquest llibre és el guanyador del Premi València de Novel·la 2021. El jurat va deixar desert el Premi València Nova, per a menors de 36 anys, i el premi principal va recaure en Aina Fullana Llull, una jove manacorina nascuda l'any 1997 i graduada en Llengua i Literatura Catalanes.

Qui llija aquest llibre trobarà un dir ple d'insularitat dialectal i d'aparença espontània que ens fa pensar en un dels *best-sellers* del 2020 en castellà: *Panza de burro*, d'Andrea Abreu. Aina Fullana agafa el relleu de veus com la de Carme Riera o Biel Mesquida pel que fa a la tria del model de llengua balear sense embuts.

Tria un dir àgil, amb frases curtes, que pot remetre a autores com Irene Solà o Eva Baltasar; un nou elenc de dones escriptores amb estil propi. Comença sonant a novel·la *quinqui* de personatges moralment tèrbols que podrien eixir en una novel·la de Kiko Amat.

Escenes molt dures a l'estil de *Trainspotting* o *Arrebato* d'Iván Zulueta, del cinema dels baixos fons dels vuitanta i

noranta com *Perros callejeros*, *El pico* o *Historias del Kronen*; visió del món poc freqüentada en la literatura catalana.

Una mateixa història explicada des de tres angles que comença amb ritme frenètic. Panorama de famílies destrossades, zombis vivents, hepatitis i traumes de filles (o nebodes, o amigues de les filles) d'una generació que ja té edat de contar les històries pròpies intentant canalitzar les situacions límit viscudes (en primera, en tercera o en quarta persona) en la infantesa.

«Es podria dir
que la drogoaddicció d'ara
és eròtica, mentre que
la dels vuitanta-noranta
era pornogràfica»

Aina Fullana Llull és una mostra més de la realitat de dones joves contant a la seua manera i en català el moment sociohistòric dels darrers trenta anys, canalitzant la malaltia social mitjançant l'expressió artística. Històries de la drogoaddicció més temerària i interclassista. Es podria dir que la drogoaddicció d'ara és eròtica, mentre que la dels vuitanta-noranta era pornogràfica.

Totes les literatures haurien de parlar de tots els temes, també dels baixos fons més enllà de la cua de palla, dels situats en els abismes socials, en els racons més foscos i putrefactes de la societat que sempre tenen una aura d'atractiu; punxar-se heroïna en català és símptoma de la salut d'una llengua malgrat la malaltia social, o potser no. Hi ha d'haver llibres en català que ensenyen els draps bruts de la societat en una llengua versemblant i sense complexos. La novel·la d'Aina Fullana conjumina una curiosa mescla d'innocèn-

cia i de duresa, de veritat precària arrelada al poble, d'exotisme dialectal per als valencians com l'accent canari de *Panza de burro* ho ha sigut per als *godos*.

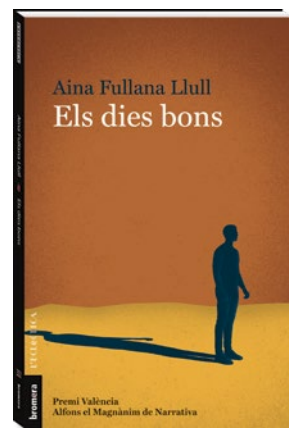
Dels tres personatges enunciatius, el més potent, sens dubte, és Xavier, amb la crueltat explícita amb els animals i implícita amb les persones properes. Una mena d'hedonisme narcisista, causa o conseqüència de la drogoaddicció?

La part contada pel segon dels tres jo enunciatius mostra patiments de dones coratge que ens podrien recordar sèries com *Big Little Lies* o el que vivia la dona de Don Draper en les primeres temporades de *Mad Men*.

La filla, com la del film de Carla Simón *Estiu 1993* (2017), no s'adona ben bé del que passa al seu voltant malgrat ser-ne víctima. Amb els anys i amb perspectiva, lliga caps i se n'adona, intenta fer la seua vida malgrat sotrac i rèmores, a voltes reproduint les relacions tòxiques i compulsives perquè no s'identifica amb cap altre model de socialització.

La història dels estupefaents no apareix en els llibres de text i per això cal contar-la per altres vies expressives. El desfasament amb les drogues, la vida de l'hostaleria i el turisme d'alcohol i platja, és un dels *modus vivendi* que comparteixen els habitants de molts pobles costaners de parla catalana, així com el desfasament amb les drogues molt lligat a la música i la festa, des de Chocolate fins a Pacha, passant per centenars de sales i de clubs més.

Drames familiars i socials malauradament quotidians en els anys de la *baticao* que algunes veus de dona en català estan començant a positivament a partir dels carrets en negatiu que guarden en la memòria desdibuixada d'aquella època. La recomanació és apagar el Netflix i obrir *Els dies bons*.

'Els dies bons'
Aina Fullana Llull
Bromera, 2021

Com l'energia nuclear va oblidar el seu *origen*

Daniel Tormo

Projecte Meitner és un text teatral que reivindica la figura d'una de les dones cabdals de la història de la ciència: Lise Meitner, codescobridora de la fisió nuclear junt amb el seu soci, el químic Otto Hahn. El text narra la flagrant injustícia que va patir Lise Meitner pel fet de ser dona, d'origen jueu i treballar en un àmbit (el de la ciència de principis del segle XX) totalment dominat pels homes. Meitner va ser la figura determinant en un descobriment que va canviar el món, perquè del descobriment de la fisió nuclear de l'urani se'n va derivar l'energia nuclear que permet la creació d'electricitat i, també, la bomba atòmica, però va haver de veure com els seus col·laboradors la traïen i rebien el Premi Nobel mentre ella en quedava apartada.

«Una història
apassionada i emocionant
que humanitza la figura
de les persones que es
dediquen a la ciència»

El text, publicat i representat amb molt d'èxit arreu del món, parteix d'una exhaustiva i interessant investigació duta a terme per l'historiador de la ciència i dramaturg Robert Marc Friedman, originari dels Estats Units d'Amèrica però resident a Noruega, que coneix de primera mà els entramats del funcionament de l'acadèmia sueca que atorga els Premis Nobel. Friedman ens apropa a la vida d'una dona que aconsegueix superar una infinitat d'entrebancs per arribar a

ser una científica respectada, una dona que ha de renunciar a tot pel fet de ser d'origen jueu en l'Alemanya nazi, que ha d'emigrar a Suècia i deixar-ho tot enrere i que, al remat, és víctima d'una traïció per part dels seus col·laboradors més propers. Però també és una dona que no renuncia per res del món a la vida que ha escollit, a la seua passió, al seu gran amor: a la ciència.

L'edició de Bromera inclou, de manera exclusiva, un article del mateix autor en què explica el context de l'obra i fa una especial atenció a les raons per les quals Meitner va ser apartada –de forma ben conscient per part de l'acadèmia sueca– del Premi Nobel. A més, en el llibre trobarem un estudi introductor i interessantíssim elaborat per la física nuclear del CSIC Anabel Morales. Morales és la científica que ha impulsat a l'estat espanyol un projecte ambiciós i exitós de visibilització de les

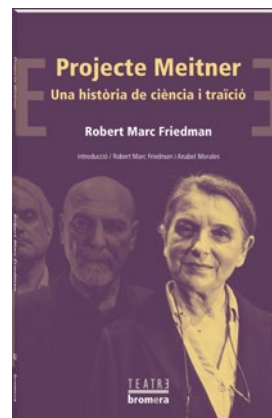
dones pioneres de la ciència que ha possibilitat, entre altres, aquesta edició.

El text de *Projecte Meitner* ha estat recentment portat a escena professionalment per la companyia de teatre CRIT, gràcies a l'impuls de l'Institut de Física Corpuscular del CSIC i de la Universitat de València i al patrocini de la Fundació Espanyola per a la Ciència i la Tecnologia. L'espectacle, amb un repartiment de luxe, ha iniciat la gira que el durà per un bon grapat de teatres valencians i de la resta de l'estat, i es mantindrà diversos anys en cartell.

Projecte Meitner recupera la memòria d'una de les dones fonamentals de la història científica, narra una història apassionada i emocionant que humanitza la figura de les persones que es dediquen a la ciència, i de ben segur que servirà per a crear vocacions científiques entre les joves i els joves de hui.

**'Projecte Meitner.
Una història
de ciència i traïció'**

Robert Marc Friedman
Bromera, 2021

© Miguel Lorenzo

València a través d'una *finestra*

Ana Bellido

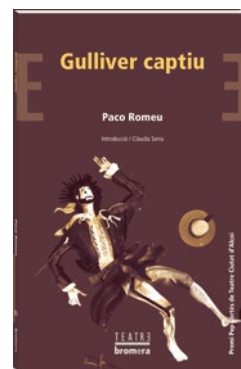
Tres personatges i una finestra. Semblen elements senzills, però són suficients per a narrar la transformació d'una ciutat. En *Gulliver captiu* Paco Romeu ens transporta a «l'estança principal d'un modest apartament d'un barri qualsevol de la ciutat de València habitat per una parella jove». Ella, Tina, es prepara per a ser arquitecta, i ell, Nico, uns anys major, és aficionat al parkour i a gravar vídeos.

Fins ací tot bé, però un dia Nico rep una telefonada: el seu germà s'ha despertat del coma, 30 anys després. Sam va patir un greu accident al parc Gulliver de València

quan tenia 12 anys. Ara que s'ha despertat, és un xiquet de 42 anys que ha de redescobrir una ciutat que no s'assembla en res a la València on vivia trenta anys enrere.

I no sols això, Nico i Tina hauran d'enfrontar-se a un passat dolorós i fer Sam participi. Què ha passat amb els pares? I amb la casa del poble? On estan els amics de la infància? Com es mantenen Tina i Nico? Sam, a més, ha d'acostumar-se a tots els canvis socials, urbanístics i tecnològics dels darrers trenta anys, mentre tots tres miren cap a un futur desconegut i incert que s'acabarà de truncar durant la primavera de 2020.

'Gulliver captiu'
Paco Romeu
Bromera, 2021

Girs argumentals, trames inesperades, i una història sobre urbanisme i precarietat que li ha valgut a Romeu el Premi Pep Cortés de Teatre Ciutat d'Alcoi. L'obra és un repàs sobre la transformació de València i un al·legat a tot el que queda per fer a la capital del Túria. També és un viatge per tots els canvis polítics, culturals i socials que ha viscut València els darrers trenta anys i les conseqüències que aquests han tingut sobre les persones que habiten la ciutat. Però sobretot és una història tendra, captivadora i intensa. Si sobre el paper ja posa la pell en borro, com serà la representació en un teatre?

Fora del *pou*

Pau Sanchis

Joan Mahiques Climent va guanyar, amb *Entre dues clarors*, el Premi València de Poesia. El jurat va destacar les virtuts formals i de fons d'un llibre de títol estel·lesià que ens retornava un poeta que feia temps que no publicava. L'espera, en qualsevol cas, ha valgut la pena, perquè els anys de silenci i discreció ens han donat l'obra d'un poeta que sap el com i el què vol dir.

Dividit en quatre parts, emmarcades per un poema pròleg i un poema epíleg, el llibre ens convida a penetrar en la veritat que deixa intuir el títol estel·lesià: entre dues clarors hi ha l'espai de la fosca. Així,

en el poema inicial, «Memòria de la llum», unes mans d'algú que ja només té el record de la claror avancen fent tentines a les fosques: «Sola entre clarors, però en el cor mateix de la tenebra».

El llibre desplega una sèrie de poemes marcats pel contrast entre llum i fosca des de diverses perspectives i amb diferents plantejaments formals, que van des dels poemes conversacionals que donen títol a la primera secció i l'emmarquen («Confidències dins d'un pou 1 i 2»), fins a poemes breus d'aire i imatgeria vinyoliana, com «Còdol», o poemes de versos d'art menor rimats i ritmats, com ara «Tot és res» i «Remolí».

'Entre dues clarors'
Joan Mahiques Climent
Bromera, 2021

Tots aquests exemples són de la primera part, però aquesta diversitat d'enfocaments persevera en tot el llibre. Tant a la segona, en què acaba d'emergir de dins del pou la veu del lector que ha sigut el poeta, com a la tercera i la quarta, en què predominen peces de tema amorós, o poemes en què es dibuixen memòries d'infantesa.

Entre dues clarors és, a més, un llibre ric de metàfores, amb un to capaç de ser tan penetrant, com familiar per al lector, que s'hi sent ben acollit, i en què l'autor demostra un domini de l'ofici i de la voluntat de dir que auguren una veu duradora.

Llibres de cartó a partir de 0 anys
protagonitzats per

BABYmoni
Rocio Bonilla

bromera

NOVETAT

I per a gaudir en família!

Sis jocs diferents en format de trencaclosques
per a estimular la creativitat!

L' *aventura* continua

Maria P. Bixquert

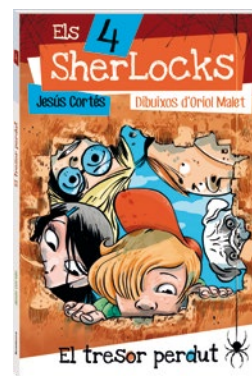
La tardor arriba amb noves aventures per a acompanyar-nos en l'últim trimestre de l'any. Una és *Els 4 Sherlocks. El tresor perdut*, el nou volum de la col·lecció homònima creada per Jesús Cortés i il·lustrada per Oriol Malet, en què Fran, Gomo, Mati i Wen, els protagonistes de la saga, són una colla d'amics inseparables que segueixen l'empremta de Sherlock Holmes i Watson.

Aquesta saga literària, dirigida al públic lector a partir dels deu anys, parteix d'un doble joc. D'una banda, hi ha la investigació duta a terme pels Sherlocks i, de l'altra, l'aprenentatge d'un esport. En aquest

nou volum els protagonistes coneixen de ben a prop el vòlei, alhora que són citats misteriosament per l'alcalde de Sant Telm per a dur a terme una nova investigació en secret: han aparegut uns caçatresors al poble que segueixen les instruccions d'un antic pergami que condueixen a trobar un tresor just allà on moren els rajos del sol. En un primer moment la investigació sembla d'allò més senzilla i, fins i tot, poc atractiva per als Sherlocks, que prefereixen dedicar el seu temps lliure a practicar vòlei al poliesportiu municipal. Ara bé, a mesura que avancen els dies, es crea un estrany ambient de misteri i de recels al poble.

'El tresor perdut'

Jesús Cortés
i Oriol Malet
Bromera, 2021

L'obra es construeix amb una veu pròpia i divertida gràcies als canvis tipogràfics i a les il·lustracions, que enriqueixen la narració i l'amplien per a mantenir el ritme dels fets i consolidar tot l'entramat narratiu que la colla d'amics haurà de desfer per a descobrir el misteri del botí amagat en una cursa a contratemps contra els homes de negre, perquè qui trobe el botí primer serà el seu propietari i les intencions d'aquests homes no són gens clares. «Només les preguntes correctes indiquen el camí correcte cap a la solució del tema», afirmava el personatge de Doyle, i ara és el torn dels seus hereus a la recerca del tresor perdut.

Natàlia Gisbert:

«Isabel-Clara Simó és un model de dona a seguir»

Felip Pineda

Natàlia Gisbert Abad (Alcoi, 1990) ha sigut la guanyadora de la primera convocatòria del Premi de Novel·la Isabel-Clara Simó. L'obra guardonada, *Vi i veritat*, és un thriller que té com a punt de partida l'assassinat d'un adinerat empresari vinícola i el segrest de la seua filla. El que en un primer moment sembla un crim amb motivacions econòmiques prompte deixa pas a una trama més complexa que introdueix el lector per camins inesperats. Gisbert, que cita com a font d'inspiració autors com Joël Dicker o Javier Castillo, ha estudiat Psicologia i Medicina i actualment treballa com a pediatra. Va escriure el seu debut durant el confinament domiciliari de 2020, seguint una promesa que li havia fet a una professora de la infància.

Debutes amb una novel·la policíaca. És un gènere que t'interessa especialment com a lectora?

Sí, sempre n'he llegit. He llegit també moltes altres coses, com novel·la històrica. Però els llibres que més m'enganxen i els que omplien les prestatgeries de casa són policíacs. Al final lliges el que t'interessa i a partir d'això comences a imaginar-te les teues pròpies històries.

Durant tota la novel·la està molt present la violència de gènere, en les diferents formes en què pot aparèixer en la societat. És un exercici conscient per a deixar constància d'un problema tan greu?

Sí. Abans de pensar la història sencera, tenia clar que volia que la violència de gènere estiguera en la base de la novel·la. Després vaig construir tota la trama. Però volia que

quedara molt clar el que volia transmetre sobre eixe tema. Volia visibilitzar eixe tipus de violència, encara que ja està prou present en la societat, per desgràcia.

Has construït personatges femenins molt sòlids, dones valentes que fan front a situacions difícils.

És una de les coses que més clares tenia des del principi. En la novel·la hi ha tres personatges femenins que són molt importants. No ha sigut casualitat, volia que les protagonistes foren dones.

«Tenia clar que volia que la violència de gènere estiguera en la base de la novel·la. Després vaig construir tota la trama»

En *Vi i veritat* també apareixen algunes referències a la República o a la memòria històrica.

Vaig pensar: ja que escric, escriuré el que vulga, que és la meua novel·la. Volia que les coses que són importants per a mi hi estigueren presents. Perquè en un principi vaig escriure la novel·la sense saber que existia la convocatòria del premi. Ho vaig fer per a mi. Per això no he tingut filtres i he escrit el que he considerat.

La protagonista de la novel·la es muda de València a Alcoi després d'una ruptura. Les dues ciutats són escenaris importants de la trama.

Volia escriure del que conec. Abans que escriure d'un lloc que no conec i haver

de documentar-me per internet, preferiria parlar de llocs que són familiars per a mi. Tots els carrers i racons de València i d'Alcoi que descriu són reals, formen part de la meua vivència.

En la novel·la hi ha referències al pensament de Hobbes o als experiments de Pàvlov. Quin pes té la teua formació com a psicòloga en l'escriptura?

Vaig introduir eixes referències amb la intenció de retre homenatge al que he estudiat, perquè en l'actualitat estic treballant com a metgessa i la psicologia ja em queda un poc lluny. I em sap greu, perquè gràcies a la psicologia he après moltes coses. I també gràcies al batxillerat humanístic que vaig fer. Era important que hi aparegueren eixes referències perquè la psicologia està a tot arreu. Del batxillerat vaig rescatar molts referents clàssics: gran part dels capítols de la novel·la estan encapçalats per una locució llatina. Volia que en quedara constància.

La vessant psicològica està molt present en els diàlegs i en les relacions que s'estableixen entre els personatges, més enllà de la trama policíaca.

Sí. No volia una trama recta basada en una única idea, un crim que s'ha de resoldre. Era important per a mi que la protagonista tinguera altres tipus de relacions. Quan llig un llibre, m'agrada que hi haja diversos fils a seguir, no només un.

El gènere policíac et dona peu a introduir alguns toms de guió bastant impactants.

M'agradava molt la idea d'introduir eixos toms que hi ha de sobte en la trama. Jo

'Vi i veritat'

Natàlia Gisbert Abad
Bromera, 2021

ho valore molt quan llig un llibre, que m'enganyen. De vegades llig tan ràpid que penso «açò ho hauria pogut veure vindre!». La meua intenció és sorprendre els lectors.

Actualment treballes com a metgessa resident de pediatria a l'hospital de Sant Joan d'Alacant. Això influeix d'alguna manera en el que escrius o són dos àmbits totalment separats de la teua vida?

Per a mi són dos àmbits separats. No vull escriure sobre medicina, sinó sobre altres coses que crec que tenen més interès per als lectors. En la novel·la sí que hi ha algun fragment on apareix la pediatria. Però, en general, quan escric, la medicina queda a una altra banda.

Has comentat en altres entrevistes que t'hauria agradat estudiar Filologia Catalana, però que finalment no ho vas fer per por de no trobar eixides laborals. Te'n penedeixes?

De vegades pense que no sé què faria si poguera tornar arrere. Perquè, finalment, he arribat on estic ara i m'agrada molt la meua faena, la pediatria és preciosa, però sempre queda una espineta... Prompte seré mare i sempre li dic al meu home que m'encantaria que el nostre fill triara, si vol, ser pintor o escriptor o el que siga, sense que ningú intente fer-lo canviar d'idea. A mi els comentaris externs em van marcar molt i em van fer canviar d'opinió. Jo tenia tan clar que volia fer Filologia Catalana... Un poc sí que me'n penedisc, de no haver-ho fet. No descarte estudiar alguna cosa relacionada amb la filologia o la literatura en un futur, és una opció que he contemplat moltes vegades.

En l'àmbit literari, quins plans tens més enllà d'esta novel·la?

Sempre estic pensant coses que podria escriure. Però fins que no tinc tota la història al cap, no m'agrada posar-me a fer-ho, perquè he començat moltes novel·les, però no n'he acabat cap, excepte esta. Si fora per mi, sí que m'agradaria continuar escrivint. Però dependrà també de la faena, de la família... No crec que torne a tindre un confinament domiciliari com el de 2020 per a escriure dia i nit... O això espere!

Has guanyat la primera convocatòria del Premi Ciutat d'Alcoi de Novel·la Isabel-Clara Simó. Què significa esta autora per a tu?

M'encanta. La vaig descobrir quan feia el batxillerat a l'IES Pare Vitòria d'Alcoi, on vaig aprendre molt. A banda de les seues novel·les, que n'he llegit moltes, m'encanta la seua valentia, la seua manera de pensar... És un model de dona a seguir. Podríem aprendre moltes coses d'ella. Per a mi és un orgull haver guanyat un premi que du el seu nom.

Natàlia Gisbert Abad (Alcoi, 1990) és llicenciada en Psicologia i Medicina i exerceix com a pediatra a l'hospital de Sant Joan d'Alacant. Aquesta és la seua primera novel·la, amb la qual ha resultat guanyadora del Premi Ciutat d'Alcoi de Novel·la Isabel-Clara Simó.

© Pere Fluster

A voltes ens sentim *menuts* i *menudes*

'A voltes em
sent menuda'

Vanesa Martínez
i Viv Campbell
Bromera, 2021

Paula Jarrin

Sempre és una alegria celebrar un premi literari. Però l'alegria es multiplica si anem descobrint que, pas a pas, el premi literari continua el seu camí. El mes de desembre de l'any passat es va donar a conèixer l'àlbum guanyador del II Premi Algar de Contes Infantils: *A voltes em sent menuda*, de la Vanesa Martínez, il·lustrat per la Viv Campbell. Recordem que el I Premi Algar se'l va endur en Daniel Hernández Chambers amb *Un barret sense cap*.

Un dels valors d'aquest premi, a què desitgem una llarga trajectòria, és el premi a obra inèdita, un espai on autores i autors novells, o no, poden donar a conèixer la seva feina.

Pocs premis tenim a obra inèdita i poquíssims a àlbums il·lustrats, i l'esforç d'obrir i mantenir un espai així ens crida a posar l'atenció aquí. I ara, per a aquesta tercera edició que ja és oberta, tenim una doble modalitat: àlbum i novel·la.

Però tornem al que ens ocupa, el premi que ara veu la llum: *A voltes em sent menuda*. Les persones petites de casa, moltes vegades, tenen la sensació que el món és massa gran, massa incommensurable per

a elles. Que els adults som massa grans i que tot té unes dimensions escandalosament enormes. Les coses i les persones que l'envolten són massa grans. Però el clic al seu caparró es farà en descobrir que sí que són grans, però que moltes coses menudetes fan un espai enorme. Una mirada sobre els infants tendrà, plena de dolçor i que també ens pica l'ullet als «grans», que sempre amaguem el menut dins nostre.

La Vanesa Martínez, autora del text i guanyadora del Premi Algar, de segur que se sentia molt menuda fins que va veure que les petites accions ens ajuden a créixer i va decidir fer un viratge a la seva carrera professional (venia pel carril del Dret i va fer un canvi al carril de l'Educació Infantil) per poder fer coses ben grans. I quina sort d'aquest canvi de carril. La seva sensibilitat ens dibuixa un somriure en passejar-nos per aquest primer àlbum.

La Viv Campbell va entendre el repte d'il·lustrar aquest àlbum, de fer de traç i color aquesta menuda

que mira el món encuriosida i empetitida. Una il·lustració vital i actual, plena de color i detalls per anar posant la lupa aquí i allà.

Celebrem que aquest premi i aquest llibre reuneixin gent jove que s'uneix a la família de la literatura infantil i juvenil. Ens cal descobrir noves veus, escoltar nous discursos, resseguir nous traços per poder anar ampliant l'horitzó de la LIJ, perquè aquesta onada d'aire fresc ens fa pensar, ens aporta, ens fa llegir i descobrir nous talents.

Celebrem aquesta menuda, celebrem la veu de la Vanesa, celebrem el traç de la Viv i preguem per una llarga vida a aquest Premi Algar de contes.

Idees meravelloses per a *descobrir* el món

'Meravelles del món'

Daniela Celli i Giulia Lombardo
Bromera, 2021

'10 idees per a salvar el planeta' '10 idees per a superar el racisme'

Clarissa Corradin
i Eleonora Fornasari
Bromera, 2021

Clara Vidal

Bromera continua ampliant la seua oferta de llibres il·lustrats dedicats a la divulgació científica. En aquesta ocasió, els nous protagonistes de la col·lecció «Descobrint el món» són *Meravelles del món*, *10 idees per a superar el racisme* i *10 idees per a salvar planeta*. Els dos últims estan concebuts per al públic infantil, mentre que el primer és un títol més transversal que agradarà també als lectors i a les lectores més adults.

'Meravelles del món'

Com ja hem avançat, la particularitat d'aquest llibre infantil és que, precisament, no ho és tant. Menuts i grans gaudiran de les encisadores il·lustracions a tot color de Giulia Lombardo i es deixaran portar per Daniela Celli per a viatjar arreu del món descobrint les meravelles més increïbles que ha construït la humanitat, curiositats, anècdotes i històries.

El format d'àlbum il·lustrat, de mida més gran del que és habitual (26x35 cm), ens recorda el de qualsevol atlas i és particularment encertat per a un llibre de divulgació sobre obres arquitectòniques del món.

Recull trenta-un grans monuments de la història, tant antiga com moderna, occidental i d'altres llocs del món. La Sagrada Família, l'Alhambra i la Torre de Betlem són els tres monuments triats per a representar la península Ibèrica. Pel que fa a la resta del món, visitarem, sense eixir de casa i sense fer cues, la Torre Eiffel de París, el palau Topkapi d'Istanbul, l'Angkor

Vat de Cambodja, el castell de Himeji del Japó, la Gran Muralla Xinesa, el Colosseu, el mont Rushmore o la Ciutat Prohibida.

En tots els casos, un personatge històric (com ara Gaudí, Boabdil, Fernando Pessoa, l'últim emperador xinés Pu Yi o la princesa Shiromaru) saluda els xiquets i les xiquetes en el seu idioma i presenta el monument. A continuació, hi ha una sèrie d'anècdotes, consells per a gaudir del viatge i, fins i tot, suggeriments culinaris per a reposar les energies del viatge i delectar el paladar.

El número 100 de la col·lecció és un d'aquells llibres que et marca de menut i t'acompanya tota la vida, perquè et convida a imaginar els viatges que podràs fer i el món que sempre tindràs l'oportunitat de descobrir.

'10 idees per a...'

Quasi sempre, amb accions senzilles i una bona actitud, podem canviar el món que ens envolta, perquè no sé si te n'havies adonat, però el món està format per xicotetes coses, per les xicotetes coses que fa cadascú.

10 idees per a superar el racisme i *10 idees per a salvar el planeta* són els dos primers títols d'una sèrie de quatre llibres sobre valors ètics i mediambientals. Inspirat per les accions de Rosa Parks, Nelson Mandela i tantes altres persones anònimes que han ajudat a fer del món un lloc més amable, just i inclusiu, *10 idees per a superar el racisme* ens proposa accions senzilles per a superar les actituds racistes, com ara usar bé el llenguatge,

descobrir i estar orgullosos dels nostres orígens, explorar els barris i la diversitat ètnica de la nostra ciutat, descobrir el passat per a entendre el present, plantar cara a les actituds racistes o no participar en el discurs de l'odi i evitar els silencis còmplices, entre altres.

10 idees per a salvar el planeta ens recorda les clàssiques accions mediambientals que tots i totes podem incorporar als nostres hàbits per a contribuir a frenar el canvi climàtic: protegir les abelles, usar menys plàstic, fer una recollida diferenciada de residus, consumir productes de temporada i de proximitat, estalviar energia, moure's a peu o amb bicicleta, reutilitzar roba i altres elements, estalviar aigua, aprofitar el paper i el cartó, i respectar les espècies salvatges.

Eleonora Fornasari (autora) i Clarissa Corradin (il·lustradora) són les creadores d'aquestes guies pràctiques i constructives amb un format agradable i atractiu que permeten treballar els llibres a l'aula o gaudir-los a casa en família.

Sens dubte, aquests llibres són dels que contribueixen a fer un món millor.

Jaume Copons i Òscar Julve:

«Somriure, una arma de construcció massiva»

Pilar Argudo

L'Òscar Julve i en Jaume Copons es van conèixer a l'escola, on tots dos feien de professors de dibuix i de llengua, respectivament. Anys més tard, en una trobada fortuïta en una benzinera, van engegar una col·laboració que ja fa dècades que dura i que ha deixat títols com *No llegiré aquest llibre*, *Aventura total* i *Jo, Elvis Riboldi*, que ja ha transcendit a les plataformes digitals com a sèrie animada.

D'on arrenca *Els Garcia i el mur*, que presenteu amb *Animallibres*?

JC: D'una experiència amb un amic meu, l'Eugeni, que va morir molt jove. Els primers cinc anys no ens suportàvem. Hi havia una sèrie de murs (que no eren de cartró) que impedièn que fóssim amics. Un bon dia van caure i va néixer una amistat que va durar fins que l'Eugeni va morir. Això no surt al conte de manera explícita, però n'és l'embrió.

L'altre desllorigador és que, quan li vaig llegir el text a en Julve, ell va parlar molt del fet de riure. I de com un somriure pot esdevenir una arma de construcció massiva. Quan tu parles amb algú i de cop somrius, tot canvia. Pam! Tires un mur a terra. I això és el que passa al conte.

I passa al jardí de darrere de les cases d'en Lluc i la Duna.

OJ: Sí. Hi ha una situació nova. En Lluc arriba a la casa on viurà: un lloc nou que li fa por. Llavors col·loca un seguit de caixes que el separen del pati de la Duna, la nena que li és veïna. Això ho hem fet tots en algun moment, de petits i de grans: l'estoig o els llibres que t'aïllaven del teu company de taula a l'aula, la disposició dels estris a la taula de la feina... solen obeir a la por que algú entri al teu espai o a la de sortir a l'exterior.

JC: La gràcia és trencar aquestes barreres.

A banda de murs, també han caigut este-reotips? La Duna és activa, riallera i sociable, i en Lluc és un nen que viu immers al seu món interior.

OJ: En Lluc pot semblar una persona enfadada amb el món, però el que l'angoixa és la incertesa davant d'allò desconegut.

JC: Jo tendeixo a fer protagonistes masculins i volia donar rellevància a una nena. I aquesta nena existeix en la realitat.

OJ: En cap cas, però, no hem volgut marcar com a negatiu un personatge o altre. En Lluc i la Duna són coprotagonistes absoluts.

I per què Garcia?

JC: Tant se val Sánchez, Gómez o Garcia. És el nostre *John Doe*. Tots ho som, de Garcia. I tots hem tingut un amic o un veí que es diu Garcia. En anglès són els Smith. Va ser idea del nostre editor.

Un cognom comú, un mur i uns inicis no gaire bons com a veïns...

OJ: Qui no ha tingut un mal començament amb algun professor, un amic o, fins i tot, amb la parella? Després hi ha un clic que capgira la situació i aleshores, quan les diferències salten per l'aire –sovint per una petitesa, com un dibuix que provoca un somriure, com al conte–, tot rutlla.

JC: Fer-se amic d'algú té un punt d'aventura. Has de resoldre coses com la diferència o la malfiança. *Els Garcia i el mur* parla sobre com ens connectem amb la gent que ens envolta, sobre com ens obrim al món, per això pot tenir diferents nivells de lectura.

Com és la feina «a quatre mans»?

JC: La fase inicial del projecte és la més divertida. Ens tirem caramels enverinats: «Mira què tinc!», ens diem, a veure com reacciona l'altre. No forçosament l'un té la idea de la història i l'altre hi posa les il·lustracions.

'Els Garcia i el mur'
Jaume Copons i Òscar Julve
Bromera, 2021

OJ: Les històries es retroalimenten entre dibuix i guió.

JC: Durant el procés de gestació de l'àlbum hem fet un intercanvi constant de «cromos», per correu electrònic, per WhatsApp o en persona. Un dia en Julve estava molt content perquè havia trobat unes aquarel·les franceses fetes amb una base de mel i allò em va semblar terriblement poètic.

Heu canviat d'estil respecte als vostres treballs anteriors?

JC: Hi ha molt poc text, que està reescrit manta vegades perquè hi ha molts temes condensats i explicats sintèticament. Estàvem enfocats a explicar bé aquesta idea central, tant en l'àmbit del llenguatge com en l'àmbit gràfic.

OJ: La representació de l'espai ha estat complexa. Els il·lustradors ens movem bé quan hi ha molts escenaris. Aquí, en canvi, la història se situa en un espai únic i això és difícil de mantenir al llarg de tot un llibre.

Repte superat, doncs?

JC: Sí que ha estat un repte. És un treball seriós, cuinat a foc lent. I encara sort que darrere hi ha l'editor i amic Jordi Martín Lloret, que ens marcava data; si no, encara hi seríem! Estàvem entestats a fer una cosa que després poguéssim defensar.

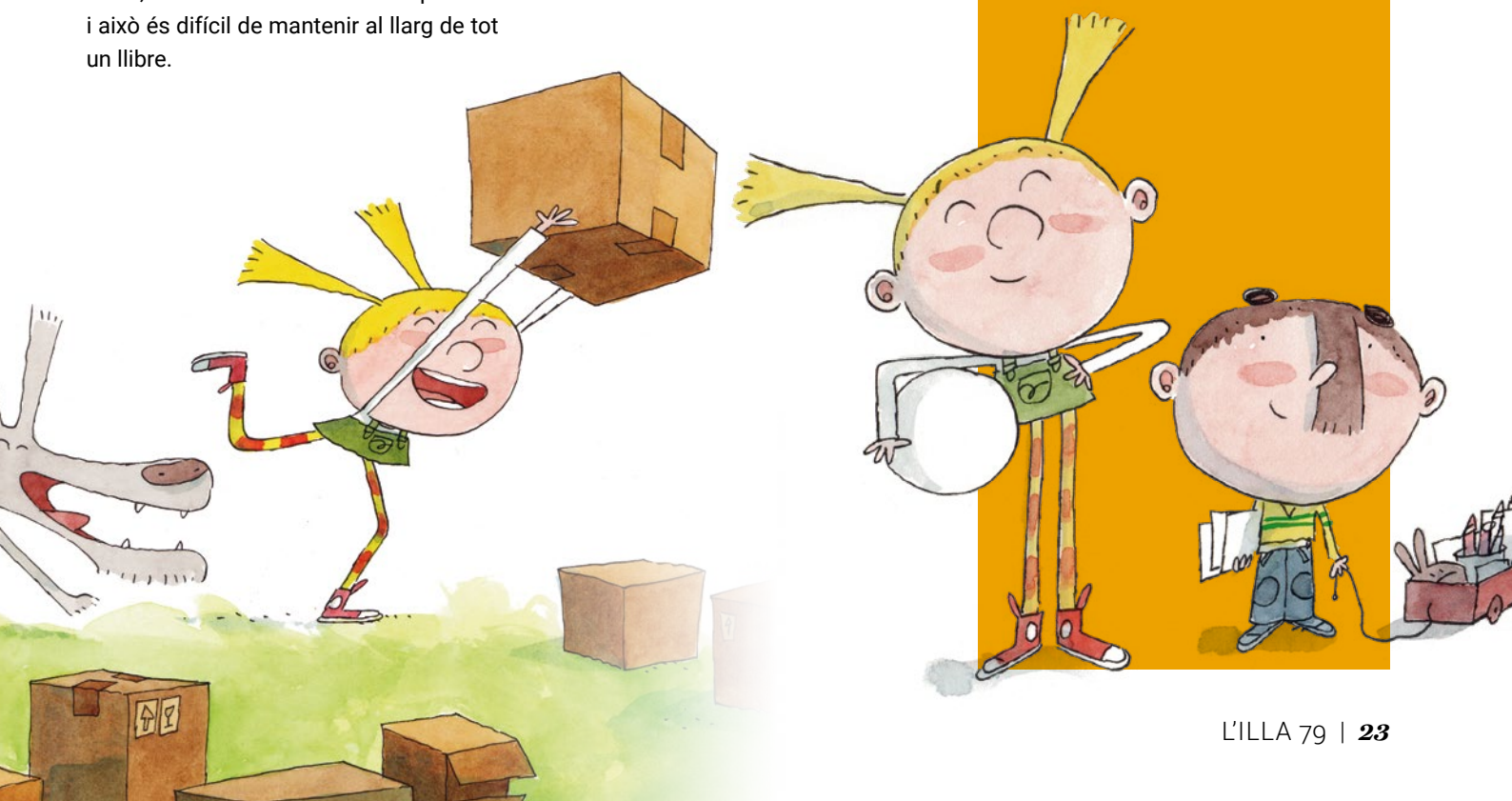
OJ: Ens queda la bona experiència i la certesa que riure fa desaparèixer les diferències.

Tot i que no els agrada que els presentin avantposant la seva faceta més mediàtica, reconeixen que, per a segons quin públic, és un argument de venda i que algunes editorials potencien aquest aspecte. Per això, si trobeu la seva empremta en alguns guions de *Barri Sèsam* o dels *Lunnis*, o en la fesomia de les dues formigues televisives més famoses, no anireu errats. Però això és una altra història.

Jaume Copons (Barcelona, 1966) va començar a escriure per a *Barri Sèsam* mentre feia de professor. Durant els últims quinze anys ha escrit novel·les, contes, cançons, teatre, programes i sèries de televisió. Ha guanyat nombrosos premis literaris i actualment es dedica a la creació literària, audiovisual i musical.

Òscar Julve (Barcelona, 1972) va estudiar Belles Arts a la Universitat de Barcelona i es va especialitzar en pintura. Des del 1988 ha col·laborat com a il·lustrador i dibuixant per a projectes editorials, en els àmbits del llibre il·lustrat, el llibre de text, la publicitat, el còmic i la premsa.

Si voleu saber més d'aquest fantàstic tàndem, podeu veure els autors ací:

'Pantera'
Coia Valls
Animallibres, 2021

'Mira'
Tina Vallès
Animallibres, 2021

'El nou'
David Almond
Trad. d'Aurora Ballester
Animallibres, 2021

Exemplars únics (infantils i juvenils) a «L'Arca»

J. B.

Ingrid Bergman va dir un dia que ella era la tímida més gran que s'hagi pogut inventar mai, però que a dins hi tenia un lleó que no callava. Aquesta frase de la mítica actriu sueca és la citació que obre *Mira*, la nova novel·la juvenil de l'escriptora Tina Vallès, il·lustrada per Mercè Galí, vuitena proposta de la col·lecció «L'Arca» d'Animallibres. L'obra està protagonitzada per una nena de deu anys molt curiosa i alhora molt tímida a qui li encanta dibuixar —i van els seus pares i la matriculen a l'acadèmia de ball del poble. Aquesta tardor, com la Bergman i com la Mira, «L'Arca» ve plena de sorpreses.

Des del seu primer número aquesta col·lecció, concebuda per l'editor Jordi Martín Lloret, vol ser precisament això: «Una arca d'espècies protegides, un bagul del tresor, una càpsula del temps per salvar la bona literatura infantil i juvenil». Amb aquest nord magnètic en ment, Martín va començar traduint ell mateix i publicant el *Viatge al país dels arbres*, del Nobel J. M. G. Le Clézio, una preciosa faula, escrita a finals dels 70 però rabiosament actual i ecologista, en què un nen aprèn a parlar amb la natura. I per al Sant Jordi del 2022, prepara un títol del poeta Josep Pedrals que causarà sensació, *El joc del penjat*, novel·la en vers sobre el món adolescent.

El viatge de «L'Arca»

Entre aquests dos títols sonats (el que va estrenar la col·lecció i el que l'any que ve serà el seu desè títol), ja són a les llibreries propostes tan interessants com *El lloc*

màgic, de Chris Wormell, amb traducció de Yannick Garcia. Nominada al Premi Llibreter 2021, és la història dickensiana de supervivència d'una nena atrapada en una ciutat grisa a casa d'uns oncles odiosos. També, *Sadako i les mil grues de paper*, d'Eleanor Coerr, que és una bella i trista història dedicada a les víctimes de la bomba atòmica d'Hiroshima, amb traducció d'Albert Nolla. *Capitana Rosalie*, de Timothée de Fombelle, amb il·lustracions de traca d'Isabelle Arsenault, és una íntima i delicada història antibel·licista protagonitzada per una inoblidable nena pèl-roja de cinc anys, que té el pare al front (de la Primera Guerra Mundial), amb traducció de Marc Donat. I finalment *Googol*, de Josep Lluís Badal i Zuzanna Celej, escriptor i il·lustradora, tàndem brillant de la literatura infantil i juvenil del nostre país, que narra la història d'una criatura que, farta de preguntes («Ja has sopat?», «Ja t'has rentat les dents?», «I tu què ets, nen o nena?»), decideix marxar tota sola cap a una aventura excepcional en què descobrirà personatges i indrets d'allò més estrambòtics. Pura LIJ.

Misteri i aventura per a la tardor

Aquesta tardor, però, continuen arribant títols com la nova proposta juvenil de l'escriptora i actriu Coia Valls, *Pantera*, que ens

farà viatjar des de Salamanca fins a l'Àfrica tot destapant el mite de la dona pantera, perquè l'Enma Ambrose té un secret inquietant: algunes nits desapareix i, quan es desperta, no sap què ha fet ni on ha estat. I també la nova novel·la de David Almond, *El nou*, tan divertida com intrigant, que ens convida a reflexionar sobre el que significa ser humà, amb traducció d'Aurora Ballester i il·lustracions de Marta Altés. Un nen nou arriba al Col·legi de Primària Charles Darwin, i alguna cosa estranya passa: té uns ulls i una veu inexpressius i no respon a les preguntes més senzilles, però té uns coneixements enciclopèdics i és una màquina jugant a futbol. El misteri i l'aventura són servits. Que d'això es tracta, no, amb la bona LIJ?

© Mercè Galí

Dibuixar paraules, *escriure* imatges

Eduard Baile López

Aula de Còmic de la Universitat
d'Alacant-Unicòmic

A hores d'ara la lectura s'ha de concebre a partir d'un prisma multimodal i interdisciplinari. Per això, cal donar la benvinguda a qualsevol proposta editorial que aposte per una visió comunicativa integradora de lletres i imatges. De tot plegat, se'n desprendre un aprenentatge implícit per als lectors que els proporcionarà eines crítiques davant un entorn en què les paraules són essencials, però s'enriqueixen en companyia d'instruments procedents d'altres mitjans d'expressió artística. En aquest sentit, cal lloar el llenguatge mixt de diverses novetats editorials de Bromera que comentem tot seguit i en les quals trobem un ús intel·ligent i divertit de les possibilitats narratives del llenguatge iconicoverbal.

Potser aquesta premissa és especialment rellevant en *El dia dels influencers vivents*, del Loopy Teller Studio, una novel·la que resignifica la literatura de zombis sota la crítica àcida a l'addicció a la tecnologia. Així, s'hi presenta el motlle d'una història de terror amb comentari sociològic que, al mateix temps, es val d'il·lustracions i de seqüències mudes de còmic. Adreçada a un públic juvenil, els protagonistes viuen una aventura trepidant a l'IES Romer dels Desemparats, convertit en un niu de morts vivents a causa de l'aplicació Influgram, que embogeix tant estudiants com professors a la cerca dels «m'agrada». La combinació d'un estil literari que evoca la

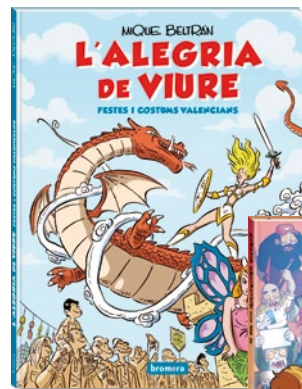
vivacitat de l'oralitat col·loquial i un grafisme que connecta amb el dinamisme de les sèries de Cartoon Network i amb l'expressivitat facial de l'anime i del manga, desemboca en un plantejament que fa reflexionar tot permetent que el lector n'inferisca la conclusió.

En una línia integradora semblant hi ha *Regla núm. 1. Manual imprescindible per a dones novelles*, d'Idoia Iribertegui, una altra novel·la amb imatges sota el model dels manuals per a adolescents, però amanida amb injeccions vivificadores de cultura pop i argot juvenil. També amb un model fonamentat en diàlegs àgils i descripcions acolorides, el jo narratiu alterna entre dues millors amigues, que expliquen a manera de diari mensual la seua experiència primerenca amb la regla. Així mateix, cada capítol inclou apartats complementaris informatius que mantenen el to d'entreteniment sense renunciar al valor pedagògic. Al darrere, per a arredonar el panorama didàctic, hi travessa un tarannà de sororitat que reivindica la diversitat sexoafectiva.

La tercera de les novetats, *L'alegria de viure. Festes i costums valencians*, de Mique Beltrán, és un magnífic àlbum de còmic infantil a càrrec d'un dels referents de la Nova Escola Valenciana. La temàtica és plena del desig d'aprendre i gaudir a un temps sobre elements caracte-

rístics de la identitat valenciana. De més a més, la conceptualització identitària és reformulada en un model de ciutadà modern, que arrelarà al seu territori mitjançant l'evocació centenària i la consciència ecologista. En cada pàgina, generalment segons un disseny amb quatre nivells horitzontals de vinyetes de ritme constant, Beltrán hi desplega el seu instrumental pictogràfic per a configurar un llibre instructiu i divulgatiu ple de joia visual.

Comptat i debatut, aquests llibres apunten a un interès estimulant per a mostrar la varietat de llenguatges artístics que caracteritzen l'experiència de llegir en l'actualitat. La lectura és una arma carregada de futur, sobretot si s'atenen les múltiples possibilitats narratives que ofereix la barreja de llenguatges creatius. I és, precisament, per aquesta sendera que caminen aquestes obres, cada una com a renovellat *tesor de content i mina de passatemps*.

'L'alegria de viure.
Festes i costums valencians'

Mique Beltrán
Bromera, 2021

'El dia dels
influencers vivents'

Loopy Teller Studio
Bromera, 2021

'Regla núm. 1'

Idoia Iribertegui
Bromera, 2021

L'aventura de *créixer*

Maria P. Bixquert

Amb el començament del curs escolar i mentre els infants es retroben a les aules amb les seues amistats, els més majors evoquem amb melangia aquells mesos de setembre que ja ens queden una mica llunyans. Setembre, el mes dels inicis, ens recorda el camí a l'escola, les cues a la porta de classe amb el neguit de què ens espera per al curs que just comença i, alhora, el mes en què caminem fermament cap a noves aventures amb l'entusiasme que acompanya aquest punt de partida. Totes aquestes sensacions són les que ens produeix i ens recorda *El pirata Pataxula*, el nou àlbum il·lustrat de Bromera, que naix de les il·lustracions d'Empar Bou i del text i la

música de Bertomeu. Ambdós autors ens presenten una història sobre l'amistat, el creixement i la superació personal, la de la infantesa de Pataxula que, amb deu anys, comença el seu aprenentatge a l'escola de pirates de la Mediterrània.

Ara bé, arriba un dia en què durant la pràctica de navegació les tasques de pirata deixen de semblar tan senzilles i divertides com ho havien semblat fins aleshores. Però, per sort, el jove pirata no està sol i compta amb els seus amics, Alexandra i Sundae, que l'acompanyen per l'Albufera fins a arribar al port de Catarroja i li ensenyen que la por és una emoció més que cal aprendre a gestionar. Amb la por hem de conviure perquè ens ensenya a valorar

les nostres capacitats i, tal com diuen els pirates, «tot el món té por alguna volta, és normal [...], però no ens ha de guanyar».

Com li ocorre a Pataxula, cal recollir d'una en una aquestes vivències i envoltar-nos de la gent que estimem per a poder omplir la nostra motxilla d'aprenentatges i d'estratègies que ens ajuden a créixer i, per a fer-ho, res de millor que aquest àlbum il·lustrat que, gràcies a la música i a les cançons que l'acompanyen, ens ajuda a descobrir que tot *sura*, sempre que ens adonem que som herois imperfectes amb un *rumb de cant* que ens portarà a veure la llum *els divendres de sol* si demanem ajuda i ens envoltam de les persones que ens estimen.

'El pirata Pataxula'
Bertomeu i Empar Bou
Bromera, 2021

La unió fa la *força*

Míriam Salvador

La sopa de Tomàs, l'obra guanyadora del Premi Enric Solbes 2020, és una història senzilla, narrada en vers i basada en un conte popular rus, que ens conta les aventures d'una colla ben simpàtica de persones i animals que persegueixen un objectiu comú: collir una carlota. El senyor Tomàs vol preparar una sopa de verdures per a la seua neta Anna però, quan prova de collir el tubercle, no el pot traure de

terra. Per sort, els seus amics animals l'ajudaran i ens demostraran que, entre tots, les coses són menys difícils.

Una estructura repetitiva, un bon grapat de personatges entranyables i els dibuixos d'un il·lustrador consolidat com Subi són els ingredients principals d'aquesta deliciosa obra que parla de com entre tots podem aconseguir les metes que ens marquem i mostra que no hi ha cap animal millor que altre. Les frases, en les quals

predominen les enumeracions, són fàcils de recordar, i les rimes aporten musicalitat i diversió al relat. A més, el llibre tracta temes com la solidaritat, les relacions familiars, el respecte per la natura i els animals o l'alimentació sana, i posa de manifest la importància de la col·laboració i l'amistat.

En definitiva, *La sopa de Tomàs* ens recorda, una vegada més, que no hi ha res impossible si ens unim per a aconseguir-ho.

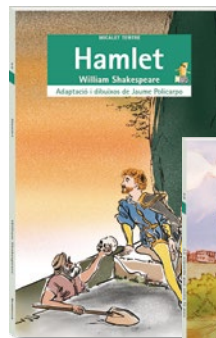
'La sopa de Tomàs'
Subi
Bromera, 2021

Un triplet *teatral* per a disfrutar i pensar el món

'Hamlet'

William Shakespeare
Adapt. Jaume Policarpo
Bromera, 2021

'La xiqueta que volia
arribar a la pau'

Adrián Novella
Bromera, 2021

'Quan no mira ningú'

Joan Nave i Emma Lobo
Bromera, 2021

Vicent Aleixandre Lluch

Reclamar venjança des del més enllà per un assassinat, refugiar-se dins d'una imaginació desbordant a fi d'evitar enfrontar les pors i cercar la Pau, amb majúscula, havent d'ocultar la identitat com a mitjà de supervivència. Sens dubte, situacions interessants i complicades, alhora que atractives, per a engrescar joves lectors i lectores. Doncs aquesta tardor Bromera els les fa accessibles gràcies a tres noves propostes.

El teatre posseeix eixa recepta màgica que permet ultrapassar fronteres geogràfiques i barreres temporals a qui s'hi endinsa. I eixa és justament l'oportunitat que es brinda amb *Hamlet*, adaptació feta per Jaume Policarpo, de traslladar-se a la Dinamarca del segle XVI; o la de descobrir la intensa vida interior i la imaginació de Kento en *Quan no mira ningú*, de Joan Nave i Emma Lobo; i, fins i tot, viatjar al costat d'una xiqueta esquivant bales gràcies a Adrián Novella amb *La xiqueta que volia arribar a la pau*.

Hamlet: una adaptació clara i contundent

Shakespeare recrea en *Hamlet* temes tan atemporals com la traïció, la venjança, l'amor i el desamor, o la mort, sota el guiatge d'un jove príncep turmentat a qui tothom considera boig. Aquest ha de lluitar per a venjar la traïció que menà son pare a la mort, raó per la qual posarà en seriós perill la vida, i renunciarà a molt, com ara l'amor d'Ofèlia.

Partint d'una de les obres més reconegudes i representades de Shakespeare, Policarpo basteix una adaptació clàssica, fidel

i idònia per a conèixer-ne l'original. Amb un llenguatge ben cuidat i entenedor per a un públic a partir de dotze anys, manté l'essència de la història respectant aspectes com ara la versificació o la distribució en cinc actes. Així mateix, mostra destresa per a equilibrar els parlaments dels personatges, però sense perdre'n detall.

La infal·lible capacitat d'imaginació i joc

En *Quan no mira ningú*, Kento, un xiquet de deu anys poregós i insegur, passa les vesprades tancat a casa. Tanmateix, mai té temps d'avorrir-se: fer deures, ajudar el pare i la mare en les tasques domèstiques i veure documentals en el *National Geographic* donen per a molt. La presència de la inesgotable Noemí, un poc fantasma, però ni de bon tros un esperit, tampoc ajuda. Fins ací tot bé, però un bon dia el protagonista ha d'assumir un repte: està preparat per a passar uns dies a Lisboa amb la resta de la classe?

Arran d'açò, aquest peculiar tàndem encetarà un joc viatger molt casolà basat en la imaginació, el joc i la creativitat. Gràcies a ell, i amb l'agilitat i la fluïdesa de què doten Nave i Lobo els parlaments, i un ritme trepidant, descobriran nous mons i pràctiques culturals d'increïble utilitat per a decidir-se sense deixar de riure ni un segon.

El poder de la música i la paraula

Reconegut amb el IV Premi de Teatre Infantil Escalante, *La xiqueta que volia la pau* ens transporta a un conflicte bèl·lic on la destrucció regna tant a l'entorn físic com

a l'interior de l'ànima. Fugir dels focs artificials i de la soledat que provoca haver perdut la família és una tasca complicada per a una xiqueta amb a penes deu anys. Tot i això, la fortalesa de caràcter, els acords d'una guitarra elèctrica i la inesperada presència de Tom alleugereixen el procés, encara que no poden assegurar-ne l'èxit.

L'obra és una delicada al·legoria amb la qual Novella basteix un itinerari de creixement personal. Ho aconsegueix mitjançant el lirisme d'algunes escenes i col·locant el públic enfront d'uns personatges amb una forta càrrega simbòlica molt en sintonia amb un especial fil musical.

© Paulapé

Elles: constel·lació poètica

Antologia i epíleg d'Anna Ballester
Introducció de Maria Lacueva
Col·l. «Joies de Paper», 5
72 pàg. Tàndem, 2021

Elles: constel·lació poètica ofereix una panoràmica molt completa i representativa de la poesia valenciana actual escrita per dones. La selecció és d'Anna Ballester, docent, escriptora i especialista en animació lectora, que amb molta cura ha elaborat un mapa per a ubicar geogràficament les diferents poetes.

El llibre inclou també una introducció a càrrec de Maria Lacueva, autora del llibre *Les dones fortes* i d'altres investigacions sobre el paper de la dona en la literatura valenciana del segle xx. En aquesta introducció es contextualitza l'obra de les poetes en relació amb el context actual i amb la tradició prèvia.

L'antologia està ordenada alfabèticament segons el cognom de cada autora. A banda, hi ha un índex temàtic i un epíleg sobre la manera com llegir els poemes en veu alta, també elaborats per Ballester. Segons l'autora, aquesta antologia aspira a ser una mostra representativa de les diferents sensibilitats, estètiques i propostes que existeixen a hores d'ara, i un espill i un estímul per a les generacions més joves, que garantiran el futur d'aquestes constel·lacions poètiques. Per sort, no és un mapa complet, perquè a tothora apareixen noves veus que il·luminen el nostre panorama literari.

La tribu enmig de la muntanya

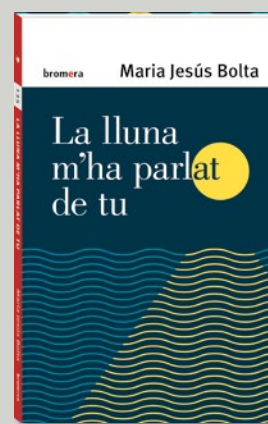
Irene Zurrón Servera
Col·l. «La Bicicleta Negra», 46
112 pàg. Tàndem, 2021

Acabats d'instal·lar en una nova casa a la muntanya, Agnès i Pau troben el rastre d'un porc. Encuriosits, els germans el segueixen fins que descobreixen un casalot... ple d'animals! A Sa Calàndria, hi viu també una colla de famílies d'allò més agradables. Però prompte descobriren que una empresa immobiliària amenaça aquell racó ple de pau i no dubtaran a fer tot el possible per a salvar-lo. Una aventura que canviarà les seues vides per sempre.

La tribu enmig de la muntanya és l'obra guanyadora de la 30a edició del Premi de Narrativa Infantil Carmesina de la Safor, organitzat per la Mancomunitat de Municipis de la Safor. Es tracta de la primera novel·la d'Irene Zurrón Severa (Palma, 1990), professora a la Universitat de les Illes Balears i especialista en llengua i literatura. Plena d'humor, tendresa i afecte per la natura, l'obra està ben escrita i estructurada i l'argument atrau des del principi. Hi destaca també el tractament que fa d'altres estils de vida alternatius, més sostenibles i solidaris. A més, llança un missatge ben contundent a favor de la protecció dels animals i de la natura, i demostra que una societat més justa, inclusiva i acollidora és possible.

Premi Carmesina de la Safor

+10

La lluna m'ha parlat de tu

Maria Jesús Bolta
Col·l. «Espurna», 135
144 pàg. Bromera, 2021

Maria Jesús Bolta és una de les veus més importants de la literatura infantil i juvenil valenciana. Amb *La lluna m'ha parlat de tu* ens relata una gran història d'amor i ens fa reflexionar sobre els límits de la veritat i la ficció en la literatura. Es tracta d'una novel·la coral que uneix una trama sentimental amb una altra de criminal. Un llibre que parla de les relacions amoroses en la joventut, la força del destí en les relacions humanes i el pes del passat en qualsevol societat.

Laura i Marc, una parella de joves estudiants, es reuneixen a la costa per passar l'estiu junts, després d'un any sense a penes veure's. Aquells dies havien de ser feliços i inoblidables. Però les passejades per la platja, les festes, l'amor i la tendresa no aconseguiran evitar que el drama s'apodere d'aquell escenari i de les seues vides. Els secrets de família, les trames corruptes, l'enveja i la desconfiança provocaran un desenllaç inesperat en aquell estiu de promeses trencades. I la lluna, com a testimoni lluminós, ho observarà i ho recordarà tot, fins al punt que, des del cel clar de la nit, ens parlarà d'aquella història que ens trasbalsarà i emocionarà com si l'haguera escrita algú de nosaltres.

+14

No t'adormes al sofà

Vicent Dasí

Col·l. «Micalet de Por», 14

104 pàg. Bromera, 2021

De segur que moltes vegades t'han dit que no t'adormes al sofà abans d'anar al llit. I si en fer-ho corregeres un gran perill? Aquest és el tema de *No t'adormes al sofà*, la nova novel·la de Vicent Dasí, una història plena d'humor que parla de les relacions familiars.

Durant unes quantes nits consecutives, Maggie somia que es produeixen una sèrie de misterioses desaparicions al saló familiar. Tot apunta a un perill terrible si t'adorms al sofà... Quan es desperta, Maggie té la sensació que el malson es pot convertir en realitat.

El llibre té una estructura en tres parts, com si Maggie, la protagonista, tinguera tres somnis en què el sofà devora diferents membres de la seua família. Il·lustrada per Pau Valls, l'obra convida a reflexionar sobre els límits de la realitat i de la ficció, d'allò que somiem i d'allò que realment fem. A més, conté referències a sèries de televisió, com *Els Simpson* o *Stranger Things*, i a grups de música, com AC/DC.

Vicent Dasí ha creat un món propi en l'àmbit de la literatura infantil i juvenil, ple de fantasia, humor i referències a l'esport i la cultura. És autor de novel·les com *El millor dels 22* i va rebre el Premi Fundació Bancaixa per *Doc Doggie*. Unitat de Medicina Estrambòtica.

El xiquet que no estava acabat del tot

M. Carmen Aznar

Col·l. «El Micalet Galàctic», 247

32 pàg. Bromera, 2021

Toni és un xiquet a qui li agrada fer les coses a la seua manera. Caminar de forma imaginativa, pintar elefants de colors i dormir en postures curioses. Per això, a tothora, la seua germana major li diu que no està acabat del tot. Un bon dia, Toni troba un caragol davall del sofà. I si és el que li falta per a estar acabat del tot? I si se'l posa i tot canvia de sobte?

El xiquet que no estava acabat del tot, finalista del I Premio Algar de Cuentos Infantiles, és una història divertida sobre el poder del llenguatge i la imaginació escrita per M. Carmen Aznar (Borja, Saragossa, 1979), diplomada en infermeria i teràpia ocupacional i divulgadora de literatura infantil i juvenil.

L'obra juga amb la diferència entre el significat literal i el sentit figurat de les expressions i les frases fetes. La germana de Toni li diu que no està acabat del tot per a dir, en definitiva, que és una mica llunàtic. Però ell pensa que, en efecte, per a estar acabat del tot li falta un caragol i, per això, quan en troba un, intenta ficar-se'l en diferents llocs del cos. Així mateix, el llibre planteja una reflexió de fons de caràcter psicològic: Toni considera que és la seua germana la que no està acabada del tot.

Terra baixa

Àngel Guimerà

Col·l. «Els Nostres Autors», 87

120 pàg. Bromera, 2021

Terra baixa és una de les obres de teatre més populars d'Àngel Guimerà i una de les més representades de la llengua catalana. Traduïda a catorze idiomes, està escrita en prosa i amb un afany realista que no abandona l'esperit romàntic de l'autor.

La trama es basa en el conflicte entre la terra alta –idealitzada i pura, d'on prové en Manelic, el protagonista– i la terra baixa –realista i corrompuda, on hi ha la Marta, obligada a tindre relacions amb l'amo Sebastià. Del contrast entre les dues dimensions no sorgeix tan sols una història d'amor, sinó una reflexió sobre la societat de força quasi mítica, que s'ha convertit en un dels cims del teatre en català i en una de les obres de més ressò internacional de la nostra literatura.

Àngel Guimerà (Santa Cruz de Tenerife, 1845 - Barcelona, 1924) és una de les referències més importants del nostre teatre de tots els temps. Autor de gran èxit en vida, les seues obres no han deixat de representar-se fins a l'actualitat. Entre les més conegudes hi ha *Mar i cel* i *La filla del mar*, també publicades en aquesta col·lecció. Guimerà està considerat un dels màxims exponents de la Renaixença i el dramaturg més important de la seua generació.

La Biblioteca *Joan Fuster,* una biblioteca bàsica i imprescindible

Josep Antoni Fluixà

L'any 1991 es publicava l'antologia *Ser Joan Fuster* dins de la col·lecció «Els Nostres Autors» de Bromera i l'editorial aconseguia un dels seus somnis inicials: tenir una obra de l'assagista de Sueca en el seu catàleg. L'antologia tingué el beneplàcit de l'autor, que la considerà una bona introducció escolar a la seua obra. Des d'aleshores, aquell llibre, el pròleg del qual vaig tenir la satisfacció d'escriure, es convertí en un dels llibres de Fuster més llegits i reeditats. De fet, a hores d'ara –després de trenta anys–, *Ser Joan Fuster* continua sent una obra recomanada als centres educatius, perquè té la virtut, com va dir Isidor Cònsul, de «presentar a un públic ampli la profunditat, la riquesa i la varietat del pensament fusterià». Motiu pel qual també Antoni Llorenç la classificà «com un bon llibre per a introduir-se a la lectura de Joan Fuster».

Combustible per a falles

L'èxit d'aquella primera edició animà l'editorial a publicar un altre llibre de Fuster. L'obra elegida, amb l'acceptació de l'assagista, va ser *Combustible per a falles*, publicada inicialment l'any 1967 en la col·lecció «El Garbí». Es tractava d'una obra

difícil de trobar ja pels lectors i a Fuster li agradava la idea de fer edicions de les seues obres amb una intencionalitat didàctica. Per això, la nova edició, apareguda el novembre de 1992, inclogué una introducció i unes propostes de treball d'Antoni Furió. Desgraciadament Fuster va morir uns mesos abans, el juny d'aquell mateix any, i no pogué veure el bon resultat aconseguit

«Mort Fuster, la col·lecció es transformava en un aparador amb un mostra significativa de l'obra de l'assagista valencià»

pel professor Furió, que destacà en el seu escrit com, a través de la simbologia del món faller, Fuster reflexionava sobre el caràcter i la mentalitat dels valencians.

El naixement de la biblioteca

L'any 1993 es van publicar dues obres: *L'Albufera de València* i *Sagitari*. Però, en aquesta ocasió, a pesar d'incloure's dins la col·lecció «Els Nostres Autors», apareixia com a referent tipogràfic a la coberta la creació d'una sèrie nova. Naixia d'aquesta

manera la «Biblioteca Joan Fuster», amb un disseny en les cobertes del llibre que diferenciava les obres de l'autor de Sueca de la resta dels llibres publicats per altres autors en «Els Nostres Autors». Fins i tot, tenia una doble numeració: la general i l'exclusiva de la nova biblioteca. Una nova biblioteca que continuà amb la participació de destacats especialistes de l'obra fusteriana. Concretament, Josep Franco s'encarregà de l'edició de *L'Albufera de València*, amb una clara demostració de la coneixença de l'autor i de l'entorn paisatgístic descrit en l'obra. A Enric Sòria se li encomanà l'edició de *Sagitari*, que, com a assagista elegant i crític literari intel·ligent, destacà l'obra com un document insubstituïble per a comprendre l'evolució del pensament i l'estil del Fuster més madur i consolidat.

L'any 1995 la «Biblioteca Joan Fuster» es reforçà amb dues obres més: *Un país sense política* i *Misògins i enamorats*. Mort Fuster, la col·lecció es transformava en un aparador amb un mostra significativa de l'obra de l'assagista valencià. De fet, tret d'algunes de les obres més importants de Fuster –compromeses amb altres editorials, com ara *Nosaltres, els valencians* i *Diccionari per a ociosos*–, Bromera recuperà, a poc a poc, els títols més emblemàtics de

'Ser Joan Fuster'

Joan Fuster
Bromera, 1991

l'escriptor. Aquest és el cas, per exemple, d'*Un país sense política*, amb un pròleg brillant de Joan Francesc Mira, considerada pel mateix Fuster com una continuació reflexiva de *Nosaltres, els valencians*. O el d'una obra que, amb un títol molt fusterià –*Misògins i enamorats*–, recollia els textos més brillants de Fuster dedicats a l'estudi dels nostres escriptors clàssics i que inclogué una introducció magnífica del professor Albert Hauf.

Dos anys més tard, l'any 1997, s'afegia a la col·lecció *Babels i babilònies* i, el 1999, *Les originalitats*. Dos dels títols rellevants de l'obra de reflexió humanística de Fuster. Les dues obres van ser introduïdes per dos especialistes fusterians de la categoria de Vicent Salvador i Antoni Martí. I l'any 2000, un altre bon coneixedor de l'obra de Fuster, Isidre Crespo, ens oferí una selecció temàticament variada d'algunes de les frases i cites més destacades de Fuster. L'obra es titulà *Aforismes* i esdevingué el títol nové de la sèrie.

Obres inèdites i de qualitat

El desé títol de la «Biblioteca Joan Fuster» es va fer esperar quatre anys, però l'espera es va veure recompensada amb la publicació, l'any 2004, d'una part del dietari inèdit de l'escriptor, concretament la que corresponia als quaderns huité i nové, segons la numeració de l'autor, dels anys 1954 i 1955. Es tractava, per tant, d'una obra escrita a mà sense cap revisió definitiva de l'autor, però amb un innegable valor documental per a estudiar el procés de creació de Fuster, però també amb una qualitat literària evident fàcilment comprovable amb la lectura d'una obra finalment titulada *Dos quaderns inèdits*, amb introducció i notes a càrrec de Francesc Pérez Moragon.

L'onzé títol, per contra, es publicà l'any següent, el 2005. L'obra seleccionada va ser un dels llibres de Fuster més imprescindibles, *El descrèdit de la realitat*, una obra d'aquelles que donen qualitat a una literatura i a una llengua. Es recuperava d'aquesta manera, per al públic lector actual, un dels primers assajos de Joan Fuster i també un dels més unitaris temàticament, perquè totes les reflexions de l'autor versen sobre l'evolució de l'art occidental al llarg dels últims segles, des del Renaixement, amb la pèrdua progressiva de la realitat en la imatge representada. Lògicament, l'encarregat de la introducció va ser un dels nostres millors crítics d'art, Romà de la Calle.

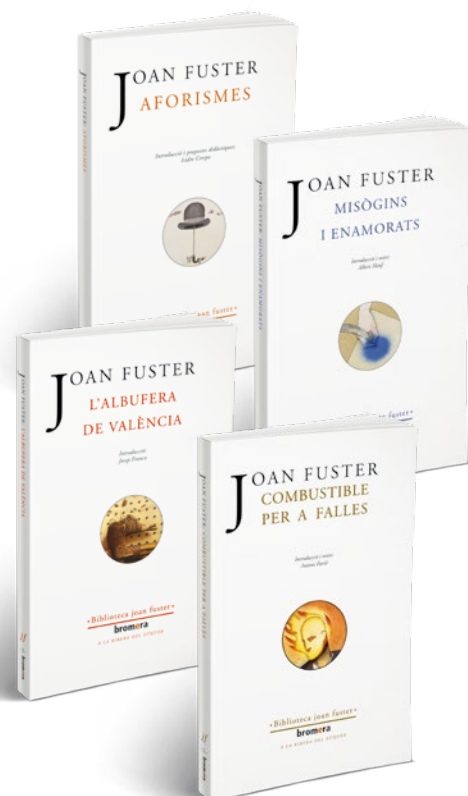
«Bromera recuperà,
a poc a poc, els títols més
emblemàtics de l'escriptor.

Aquest és el cas,
per exemple, d'*Un país
sense política*, amb un
pròleg brillant de
Joan Francesc Mira»

La resta dels títols tenen en comú el fet de traslladar a la llengua de Fuster uns textos que l'autor publicà en castellà. La «Biblioteca Joan Fuster», per tant, els reintegrava a la nostra llengua i cultura. Són textos formats per articles de premsa que Fuster publicava per guanyar-se la vida com a escriptor professional. Faig referència al llibre *Contra Unamuno i els altres*, un llibre en el qual l'assagista de Sueca manté un debat amb la cultura i els escriptors més representatius del centralisme

espanyol. L'obra es publicà l'any 2007 amb una introducció de Ferran Garcia-Oliver intel·ligent i reivindicativa de l'actualitat de Fuster.

Per últim, l'any 2010 i el 2011, aparegueren, en dos volums, tots els articles que Fuster publicà a la revista *Jano*, del 1977 al 1984. Els dos volums es titularen *Discordances* i *Més discordances*. El primer dels dos conté una introducció detallada i completa de la temàtica dels articles feta per Enric Sòria, autor també de la impecable traducció dels textos. El segon volum, per recordar la unitat dels dos volums, té només un pròleg de presentació que vaig escriure com a coordinador d'una biblioteca que, a hores d'ara, és ja bàsica i imprescindible per a conèixer l'obra d'un dels escriptors valencians més importants dels últims segles. No deixeu de llegir-lo.

Implica't amb VilaWeb

0,16[€]

preu del diari d'avui

vull pagar / no vull pagar

**Perquè el futur de la premsa ja no es juga
al paper, sinó a les pantalles**

**Perquè el futur del país vol mitjans
més independents, forts i participatius**

Apunta-t'hi!

+VilaWeb

www.mesvilaweb.cat / suport@mesvilaweb.cat